

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felölts szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).

Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

„Egyeztetés.”

Budapest, november 4.

Ezt a szót használta Széll Kálmán a maga politikájának a jellemzésére a nála tisztelt ipótvárosi küldöttséghez intézett beszédében. És ez a beszéd az egyeztetés politikájának amilyen rövid, épp olyan meggyőző igazolása. Hogy ennek a politikának milyen hivatott és szerencsés megzemélyesítője Széll Kálmán, annak ékes bizonyága ez a beszéd, amely külső megjelenésének formájában erősen szubjektív, de a veleje csupa merő objektív igazság.

Az alkalom szinte reá diktálta a miniszterelnökre, hogy szóvá tegye azokat a gazdasági kontroverziákat, amelyeket most szinte mesterségesen tartanak napirenden. Széll Kálmán nem valamelyes lírai hajlandóságból, hanem nagyon is céltudatosan szólott a maga személyes viszonyairól, hogy kimutassa, mennyire nincs nála illetékesebb ember arra, hogy a földmivélés, az ipar és a kereskedés érdekeinek manapság sokat emlegetett ellentétes volta ellen tiltakozzék. Az ő munkás és eredményes élete a legszembeötlőbb cáfolata annak a babonának, hogy a földmivélés érdekei az ipar- és kereskedés érdekeit sértik, s hogy az ipar fejlesztése a földmivélés üldözését jelenti. Széll Kálmán egész pályafutása gyakorlati egyeztetése ennek a háromféle érdekek, amely más országokban lehet ellentétes, de nálunk nemcsak nem ellenkezik egymással, hanem ezerféle szállal fonódik egybe. Aki, mint Széll Kálmán joggal mondja magáról, hogy szenvedélyes gazda és egyuttal munkás tényezője a közgazdaság többi ágának is, az a félreértés minden veszedelme nélkül hirdetheti a különböző termelési faktorok szolidaritását. Ez az egyéni motívum nincsen jelentőség nélkül ma, mikor minden

oldalról a hajknál fogva ráncigálják elő az agrár és merkantil érdekek közt levő állítólagos ellentéteket. Csak állítólagos ellentéteket koncedálunk, mert valóságos ellentétek nincsenek. Vannak eltérések, vannak különbségek; a földmivélésnek és a kereskedelemnek egyes érdekei más irányt vesznek itt-ott, de lényeges pontokon nem keresztezik egymást. Erről lehet megfélekedzőniök időről-időre mindegyik érdek képviselőinek, de nem szabad róla megfélekednie a kormánynak, amely valamennyi érdeket képviseli, amelynek az a kötelessége, hogy az összes érdekeket, az összes érdekekben — egyeztesse.

A kormánynak az a kötelessége, amint a miniszterelnök világosan feltárta ebben a beszédjében is, hogy minden érdeket a maga legitím, igaz értéke és súlya szerint karoljon fel. Ettől a magasabb objektivitástól a kormánynak nem szabad eltérnie, sem egyéni hajlandóságnak, sem megfélemlítésnek, sem csábító, tetszetős jelszavaknak a hatása alatt. És ha valaki, úgy Széll Kálmán illetékes arra, hogy hirdesse azt a harmóniát, amelynek a különböző gazdasági ágak között lennie kell valamennyinek az érdekekben, a helyes, egészséges fejlődés érdekében.

Nagyon egyszerű igazságok ezek, de éppen az a baj, hogy mostanában a legegyszerűbb igazságokat csodálatos könnyűséggel lehet elhomályosítani. Az a tiszta, világos, egyenes beszéd, amelylyel Széll Kálmán bevilágított ezekben az egyszerű és természetes igazságokba, ezért nem volt fölösleges. Széll Kálmán ezzel ismét a maga egyeztető politikája értelmében cselekedett. Amint összes kormányzati cselekedeteivel az egyeztetésre törekszik, úgy most ezzel a beszédjével is sikerült neki a divatos igazságokat a valóságos igazsággal összeegyeztetnie.

*

A miniszterelnök beszéde egész terjedelmében így szól:

T. uraim! Az önök szíves megjelenését nagy köszönettel fogadom. Szíves sürgönyüket már örömmel vettem és most, hogy az önök t. elnöke jelenti, hogy nem elégedtek meg azzal, hanem főkerestek, hogy bizalmuknak élő szóval is kifejezést adjanak, még nagyobb és még őszintébb köszönettel és örömmel fogadom szíves kijelentésüket.

Az önök t. elnöke szíves volt megemlékezni azokról a nyilatkozatokról, amelyeket én a pénzügyi bizottság tárgyalása alkalmával tettem és azt mondtam, hogy ezeket a nyilatkozatokat önök örvendetes ténynek tekintik. Enkor, mikor a pénzügyi bizottságban nyilatkoztam, nem mondtam semmivel sem többet sem kevesebbet, mint amit a gazdasági nagy kérdésekben örökké vallottam és örökké helyesnek és igaznak találtam. Nem adtam hozzá semmit, nem vettem el belőle semmit, csak azt mondtam, amit igaznak és helyesnek tartottam mindig, amióta a közélet terén működöm.

Nem is volt szükség arra, hogy én módosítsam azon időbeli nézeteimet, amelyeket akkor vallottam, a mikor még nem voltam a kormány élén. mert nézeteim ma is ugyanazok, melyeket mindig tápláltam. Én soha nem voltam barátja a jelszavaknak. Értsem meg. Igazságokat odaállítani, plasztikus és szép formákban kifejezésre hozni poétikus alakban: az más. Szeretem hallani. Szeretek így szólni is; az csak fűszerezi a nyilatkozatokat és fejtegetéseket, de politikát jelszavakkal akarni csinálni, azt szerencsétlen dolognak tartom. Abban a nagy közgazdasági eszmekörben, amelyben minden ország él és amelyben mi is élünk, egyes érdekek a maguk irányzatát és törekvésüket egyes kifejezésekkel is jelölik meg, amelyeket, amennyiben tartalmuk igaz és valódi, egészen helyesnek tartok. De nem tartom helyeseknek azokat mint jelszavakat, amelyekbe mindenki azt magyarázza bele, amit akar. Nem jó és nem helyes jelszavakkal küzdeni egymás ellen. Az érdekellettek és érdekelteirészek jelszavakba foglalása sokszor csak félreértésekre vezet és kárt okoz.

Minden kormánynak minden érdeket a maga

REGÉNY.

QUO VADIS?

(56)

— REGÉNY —

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

Tigellinus követeket küldött elébe azzal az üzenettel, hogy a tüzvész folyton emelkedőben van és hogy a látványosság egyszerűsége semmi kívánni valót nem hagy hátra.

Nero éjjel akart megérkezni, hogy az égő város annál közvetlenebb hatást gyakoroljon reá és az időt nappal Aqua Albanában töltötte Aliturus tragikusnál, akinél a hanghordozást és tagjártatást tanulja be, amelylyel a városba lép-e szavakkal: „O te szent város, amely hivatta valót tovább fennállani, mint az Ida hegye!” Egész valóját az a kérdés foglalkoztatta, vajjon a szavaknál mindkét kezét emelje-e ég felé, vagy csak az egyiket.

Késő éjjel közeledett a császár, udvartartásának hatalmas csapatával, Róma falaihoz. Az utcák hosszában tizenhatezer praetorianus volt felállítva, hogy rendet tartsanak és hogy a felhívott népet tisztas távolban visszatartsák. Kiabálás és futtyzó töltötte meg a léget, néhol egyes tapsok hangzottak fel a szertehányott törmelésekről, mikor felhangzott a kürt szava.

A város kapujánál megállott Nero egy pillanatra és felkiáltott:

— Oh, én hajléktalan császára egy hajléktalan népek. Hová hajtsam le szerencsétlen fejemet?!

Aztán az Appia vízvezeték lépcsőire lépett, ahová követték őt az augusztianusok, az éneke-

sek, citerapengők és a lantverők. Mindnyájan visszafojtották lélegzetüket és lesték a császár szavát. Ó némán állott és belebámult a lángokba. Biborköpeny borította vállát és arany babér övezte homlokát és mikor Terpuos feléje nyújtotta a formingót, átszellemült arccal tekintett a lángban uszó égboltozatra fel.

Majd felemelte kezét, megérinté a hurokat és Priamus szavaival kezdé el:

— Oh, atyáim ősi fészke, ó te drága bölcsőm nekem!

Hangja a szabadban, a tűz susteréje és a távoli tömeg zúgása között reszketett és a kíséret is csak mint légydöngicselés hallatszott. A szenátorok és az augusztianusok mindamellet gyönyörködve figyeltek és midőn Nero az első dalt befejezve, rögtönözni kezdett, mindenki sirni látzott. Nero szeméből is könnyek patakzottak, arcának színe minden pillanatban változott és miután a lantot kiejtette kezéből, arcát „sirma”-jába rejtve, mint szobor állott ott.

A vízvezeték lépcsőjén tetszszaj tört ki, melyet azonban a tömeg ordítása tulharsogott. A nép között most már senki sem kételkedett, hogy Nero gyújtotta fel Rómát, hogy a páratlan komédiánál énekelhessen. Nero keserűen mosolygott, mint a kivel nagy igazságtalanság történik és fáradt, lemondó mozdulattal fordult az augusztianusok felé:

— Így becsülik meg a quiritek a költészetet!

— Oh, a nyomorultak! — válaszolá Vatinus.

Nero Tigellinushoz fordult.

— Számíthatok a katonák hűségére?

— Igen, hatalmas Caesar! — felelé a praefektus.

Petronius vállait vonogatta.

— A hűségükre számíthatsz, de a mennyiségükre nem — mondá. — Mindenesetre legokosabb, ha most itt maradsz, mindaddig, míg a nép meg lesz zabolázza.

Seneca és a konzul ugyanígy vélekedtek, mert a nép ingerültsége percről-percre növekedett. Az emberek követek és dorongokat cipeltek és készülni látszottak a támadásra.

Néhány csapatvezér jelentette, hogy a praetorianusokat a nép nagyban szorongatja és most már nem tudnak mihez foggni, mert nincs parancsuk a támadásra.

— Istenek! kiáltott fel Nero — Micsoda éjszaka! Im, itt e lángtenger és ott a megvadult tömeg!

Kutatott az emlékezetében valamely egyszerű kifejezés után, de mivel csak halálspátd arcokat látott maga körül, őt is elfogta a félelem:

— Adjatok egy sötét köpenyegyet nekem — mondá. — Tehát lehetséges, hogy tényleg harcra kerül a dolog?

— Uram — felelt Tigellinus habozva — megtettem azt, amit lehetett, de a veszély fenyegető. Beszélj a néphez és nyugtasd meg a tömeget ígéreteikkel.

— En, a császár, beszéljek ehhez a csöcselékhez? Nem! Tegye ezt meg valaki más az én nevében. Ki vállalkozik erre a feladatra?

— En! — mondá Petronius nyugodtan.

— Menj tehát, barátom, te mindig a szükségben is legbivebb barátom vagy. — Menj és ne fukarkodj az ígéreteken!

Petronius egykedvű arccal fordult a jelenlőkhoz.

— A jelenlévő szenátorok, Piso, Nerva és Senecio kövessenek engem.

Megindultak lassan lefelé a vízvezetékéről, a többi, általa megjelölt római férfi nem kis vonakodás után, követte őt Petronius az arkádok alatt megállott, lovat hozott magának, amelyre felült. Így, fegyvertelenül, csak egy vékony kis elefántesontbotot tartva kezében, kíséretétől kivette a fekete, ordító tömeg felé lovagolt.

(Folytatása következik.)

legitim és igaz értéke és sulya szerint kell felkarolni, fejleszteni és támogatni. A gazdasági téru pedig éppen áll ez elv. A gazdasági érdekek terén minden érdeknek összhangban való fejlődését kell biztosítani, mert ezen harmónia nélkül nincs igazi fejlődés, haladás. Ez a gazdasági téru nélkülözhetetlen és ha valahol, ugye nélkülözhetetlen ezen a téru nálunk.

Egyoldalú fejlődésre töredéni nem okos dolog semmi téru sem. Én, aki mint az urak tudják, igen sokat foglalkoztam a természettel, a természetből lestem el azon meggyőződésemet, hogy az egyoldalú fejlődés veszedelmes, veszedelmes minden szervezetben és veszedelmes az állam szervezetében is. Az egyoldalú fejlődés már magában rejti azt a veszélyt, hogy a többi épp oly legitim érdekek rovására történik. Nem szabad az ország közgazdaságának egyetlen szervét, sem a földmívelést, sem az ipart, sem a kereskedelmet egyiket a másik rovására fejleszteni, hanem mindegyiket egyformán, szeretettel kell felkarolnunk, mert csak így szolgálunk igazán a haza általános érdekeinek.

Ha bárhol, hát nálunk érdekében van az iparunk és kereskedelemnek az, hogy a földmívelés virágozzék, hiszen államfenntartó, előálló gazdasági érdek képez az; és ha a földmívelés nem virágzik, szenved alatta a kereskedés; valamint a földmívelésnek is igen nagy és életérdeke az, hogy az ipar és kereskedelem virágozzék, mert ha a kereskedés és ipar hanyarog, nem boldogul a földmívelés sem. (Élénk helyeslés.) Azért mondtam, hogy én nem vagyok sem agrárius, sem merkantilista. Nem vagyok, sohasem voltam egész életemben, pedig szenvedélyes mezőgazda vagyok egyfelől, másfelől pedig tudják, hogy kereskedelemmel, iparral és pénzügyekkel ugy elméletben, mint gyakorlatban hosszabb ideig foglalkoztam, mint önök közül sok s foglalkoztam minden téru, mint magánember, mint törvényhozó, mint miniszter, mikor cselőtt fájdalom, 25 esztendővel az ország pénzügyeit vezettem. És sohasem tudta szememre vetni senki sem és sem kormányzati ténykedésemben, sem törvényhozási felszólalásaimban, sem magántéru, hogy egyik iránynak a másik rovására barátja, szószólója voltam.

Azért mondtam, hogy nézetem nem változott és nem is fog változni. És mindig azt tartottam, hogy Magyarország gazdasági erejének jövője éppen abban áll, hogy fejleszteni, istápolni tudja-e egyenesen minden gazdasági érdekét. Hogy a földmívelési érdek Magyarországon előtérben áll: az a dolog természetében rejlik, mert mi, fájdalom, eminenter és prevalenter földmívelési állam vagyunk. Itt a földmívelési érdek istápolása nem azt jelenti, hogy ez a kereskedelem és ipar rovására történjék. En nagy bajnak tartom azt, hogyha kihagyvaz, kiélesítve, inkább elmentétek kerestetnek a kereskedelem és az ipar között, semminthogy az egyeztetés.

Mert kicsuszott a számon az egyeztetés szó, én azt hiszem, hogy amit sokszor szememre vetnek, hogy én igyekszem érdeket, helyzeteket, irányzatokat egyeztetni, hogy nekem éppen az az erőm és az én politikámnak nemcsak az igazsága, de helyesen odaállított célja ez, amely minden praktikus politikának egyedül adja meg a jogosultságot és így az enyémnek is. Egyeztetése nélkül az eltérő és egymás mellett futó, néha surlódásban levő nézeteknek, érdekeknek, igazságoknak, praktikus s komoly politikát csinálni nem lehet. (Élénk éljenzés.)

Ez az én nézetem ebben a kérdésben. Én az elvek felett nem tranzigálok, hanem igenis a praktikus élet terén ezen elvek alkalmazásában azt keresem, ami lehető, kivihető és amennyire lehet, minden érdeket lehetőleg támogatasson.

Köszönöm szives megjelenésüket és azt ismerem föl az igen t. elnök ur szavaiban, hogy önök nem az it-ott elhangzott vádak, gyanúsítások és szemrehányások alapján hanem a maguk érdeme szerint itélik meg működésemet és azért még egyszer köszönöm szives bizalmukat, amelyet irányomban tanúsítottak. (Élénk éljenzés.)

BELFÖLD.

Az erdélyi reformátusok gyűlése. Kolosvárról távirtozzák: Az erdélyi ev. rei. egyházkerületi közgyűlés alkalmából ma délelőt a templomban a lelkes-kibocsátási ünnepélyt tartották meg. Déliután a közgyűlés tagjai báró Bánffy Dezső vezetésével a teme-

tőbe vonultak, ahol Szász Domokos püspök siremlékét leplezték le. Bartók püspök imája után Kenessey Béla egyházkerületi főjegyző beszédet mondott, amelyben az elhunyt püspök érdemeit méltatta. A beszéd után a theologiai intézet növendékei gyászdalokat énekeltek.

Vadnay Andor távozása. Szentesen hira jár, hogy Vadnay Andor csongrádmegyei főispán már legközelebb odahagyja állását. A Tisza-Duna csatorna előmunkálatai ugyanis már annyira előhaladtak, hogy a munkálatok vezetésére kormánybiztost kell kinevezni és erre az állásra Vadnay Andor főispán van kiszemelve.

A néppárt Calkmegyében. A kászoni kudarc után ma Csikvármegye más községeiben próbáltak szerenésőt a néppárti vándorapostolok. Tusnádot keresték föl először, ahol, mint levelezőnk távirtozza, délelőt 9 órákor kezdődött a néppárti gyűlés. Az emelvényre székeket raktak, feltették oda a templomból kihozott imaszámolyt is a nép tiltakozása mellett. Bartalis főszolgabíró e miatt a pap és tanító ellen éljelentést fog teneti.

— „Eláll! Le vele!” kiáltásokkal fogadták a szónokokat.

Nagy zűrzavar támadt, akkora, hogy Zichy Aladár szóhoz nem juthatott. Oly dulakodás támadt, hogy a csendőröknek a puskatust kellett használniok. Bartalis tapintatosságának köszönhető a vöregzés elkerülése. Zichy a nép közé vegyült, miatt Molnár János apát akart beszélni. Inceze Ignác a cobolyprémet emlegette. Molnár beszédéből csak egyes szavak: *Husosfazék! Kone! Felemelt adó!* A kutya is meg van adóztatva! — hallatszottak. Beszédét a folytonos abony megakasztotta, mire Kálmán Károly következett a szószékre. Erre még élénkebben zajongott a tömeg.

— *Le vele! Menjén kopott színész!* — kiáltották. Beszélni nem tudván, elkezdi a *Himnusz* énekelni. A nép tovább zajong, mire Zichy Aladár „Isten Önökkel!” szavakkal bucsut vett a néptől. A szétoszlásnál ismét nagy dulakodás volt.

A tusnádi sikertelen gyűlés után déli 12 órákor Csik-Szent-Györgyre érkeztek a néppártiak, ahol még nagyobb kudarc sujtotta a néppártot. A nagy zajban ilyen kiáltásokat lehetett hallani:

- Nem kellene!
- Népbolondítók!
- Ki hívta ide magukat?

A szónokok elhalványulva állanak az emelvényen és tehetetlenül nézik a nagy verekedést, amely az emelvény körül támad. A megsaporított csendőrök a pódiumot védelmezik. Se Zichy, se Molnár nem tud szóhoz jutni.

Ilyen kiáltások hallatszanak:

- *Meneküljenek, ha az életük kedves!*
- *Kiugrasztjuk a szoknyájukból a papokat!*
- *Éljen György Gyula! Éljen Széll Kálmán!*

Ebben a pillanatban tojászapor hull az emelvényre. A tojásokkal a plébánosokat is tejbédobálták. Irtózatos láрма keletkezik. A néppártiak csak csendőri fedezettel tudnak a plébániára menekülni, a nép utánuk tödöt.

— *Le vele! Agyonütjük a kutyákat!* kiáltásokkal a csendőrök csak a legnagyobb erőleszítéssel tudták a népet visszatartani.

Csik-Menaságon déliután 3 órára volt hirdetve a néppárti népgyűlés. Rengeteg nép várta a néppártiakat, kiknek tiszteletére *diszkapu volt felállítva lyukas bocs-korokból.* A nép el volt tökéltve arra, hogy kiverik a néppártiakat. A faluban fekete lobogók voltak kitűzve. A néppártiak megrádvaz még a község elején visszavonultak. Zichy Aladár levélben jelentette be elmaradásukat.

Csik-Szent-Györgyről és **Csik-Menaságról** a válszatók üdvözlő táviratot küldtek Széll Kálmán miniszterelnöknek és képviselőjüknek, György Gyulának.

A néppárt minapi csiki kudarcáról irt tudósításunk annyban helyreigazításra szorult, hogy a néppártot ezuttal **Nagykászomban** oktatták ki a székelemek. Gróf Zichy Aladár még bele se foghatott elnöki beszédébe, mert Ambrus József előkelő birtokos ugy szállította le a pódiumról. A nép ekkeseredése oly nagy volt, hogy Molnár Jánosék már saját életüket is féltették és ezért maga Molnár apát kérte föl Bartalis főszolgabírót a népgyűlés feloszlására.

Apponyi a felekezeti békéről.

Budapest, november 4.

Az egyetemi katolikus ifjak *Szent Imre önképző-egyesülete* ma szentelő föl zászlóját és ezzel együtt megünnepelte a magyar katolicizmus kilencszázados jubileumát. Az ünnepélynek kiváló fontosságot adott gróf Apponyi Albert beszéde, aki a felekezeti béke ápolására, a más felekezeti polgárok megbecsülésére hívta föl a fiatal ünnepelőket *Apponyinak* ezt a határozott, félreértést nem tűrő fellépését annál nagyobb örömmel üdvözöljük, mert oly egyesület ünnepén történt, amelynek jó része van az egyetemen uralkodó felekezeti villongások előidézésében.

Az ünnepély délelőt tíz órákor kezdődött az egyetemi templomban. Megjelent a budapesti központi papnevelő intézet testületileg; küldöttséggel képviseltették magukat: az Egyetemi Kör, a Műegyetemi Kör, a Mensa Academica, a Bölcsészettanhalgatók Egyesülete, a kolozsvári egyetem ifjusága, a nagyváradi jogakadémia stb. A megjelent előkelőségek közt helyet foglaltak *Rapács* Rajmond rektor és *Brezina* Béla dékán, gróf Zichy Nándor, gróf Széchenyi Béla, *Eszterházy* Mihály herceg, gróf Csáky Gyula, gróf Zichy János, a kultuszminiszter *Várady* Árpád apát képviselte.

Tíz óra után néhány percel megérkezett *Császka* György kalocsai érsek, a hercegprímás képviselője, akit a templom ajtajában az egész papság teljes ornátusban fogadott. Azután megkezdődött a mise, melyet dr. *Glattfelder* Gyula tanulmányi felügyelő celebrált, e közben a papnevelde énekkara régi magyar énekeket adott elő. Majd kezdetét vette a zászlószentelés. Az új zászlót *Roskovics* Ignác Szent Imrét ábrázoló festménye díszíti. A szertartás után *Császka* György kalocsai érsek rövid beszéd kíséretében verte be a zászlóba az első szöveget, hangoztatva, hogy e három eszmény: „Isten! Király! Haza!” töltse be a Szent Imre-egyesület tagjainak szívét s ez a három eszmény vezesse őket az élet útjain.

A templomból a gyülekezet átvonult a Katolikus Körbe, melynek disztermében folytatódott az ünnep. A papnevelde énekkara a *Himnusz* énekelte el bevezetésül, azután *Vörös* Béla, az egyesület elnöke mondott megnyitó beszédet, melyben az ünnepély jelentőségét méltatta, majd a növendékpapság az *Égből eredt világ...* című Szent-Imréről szóló egyházi éneket adta elő.

Erre gróf Apponyi Albert, az ünnepi szónok lépett az emelvényre zugó éljenzés és taps között.

A zászlóról, mint nemes törekvés jellegeről szólott először a szónok. Majd áttért a kereszténység kilencszáz éves jubileumára. Hangsúlyozta, hogy a keresztény erkölestan áldados szerepet játszott állami létünkben és az emberiség fejlődésében egyaránt. A szerzet törvénye fekezi a létért való küzdelem hevét és féktelenségét. A sikert megövíja a tulkapásoktól, a sikertelenséget a kétségbeeséstől. Nem tehetek tehát, ugymond, az ifjak hazánknak nagyobb szolgálatot, mint azzal, ha a szabadság és egyenlőség intézményei mellett megvédik a kereszténységben nyert vallásérkösi alapot, amelyen a társadalmak és államok biztonságá nyugszik. Aztán így folytatta Apponyi:

De akarjuk ott és ugy és azon mód szerint, amelyet az emberiség mai fejlődési stádiuma és hazánk alkotmánya megjelöl. Hitünk tanai változhatlanok a keresztény alap ugyanaz, ami volt és ugyanaz fog lenni az idők végéig; de az emberi társadalom folytonos evolúciónak van és így ama változhatlan tanok érvényesítésének módja is változik, ama nélkülözhetlen alap elhelyezkedése módosul. Ma melyébre sülyedt — régi épületek fundamentumához hasonlóan és talán kevésbé látható, de szilárdabbá tehető, mint valaha volt, mert a külső intézményekből az emberek sziveibe helyezkedett át. A keresztény magyar birodalom megalkotójának idejében — és még sokáig az államhatalom hivatalos kereszténységében volt létvéze és ebben kereste biztosítását, mertakkor — kevés kivétellel — az állampolgárok zöme szivesen követte a hivatalos vallást. Az embernek ez a lelkeleti dispozióciója az idők folyamán gyökeresen átváltozott: a modern ember — és itt a modernség fogtágabb értelemben veszem. és egy olyan szemleli fejlődést jelölök meg, amely századokra terjed vissza — nem fogad el tanokat, legkevésbé vallási tanokat a hatalomtól; benső meggyőződést kíván, s ennek a benső meggyőződésnek útját állja — nem hogy azt elősegítene — a külső hatalomnak bárm beavatkozása valamely tan mellett; ezzel a pártigott tan csak gyanussá válik és ellenszenvenessé; és az isten iránti engedelmisség megtagadása gyakran a lelkiismereti szabadságnak az államhatalommal szemben való legitim megvédéseként tűnik föl. Az emberiség o lélektani átalakulásának fel nem ismeréséből pusztító és eredménytelen vallásáboruk keletkeztek, melyekkel édes hazánkban a nemzeti önállóság és szabadság körül harcok is összevgyültek.

Irtózatot szenvedések, megpróbáltatások, veszelékek és válságok árán értünk oda, hogy alkotmányunk sarkalatos tételei közé iktattuk a lelkiismereti szabadságot és a

RÉSZLETRE!

Férfi-fehérművek és uri divatárúk. **Részletbeszítésre kaphatók** férfi-ingek, alsónadrágok, keztük, téli alsó ruhák, zsebkendők stb. a Belvárosi koronás áruházban IV., Károly-körút 22.

vallási egyenjogúságot beleiktattuk nemzeti fejlődésünk konzervatív vonásához híven, a történelmi alakulások tisztelgésével, beiktattuk oly módon, hogy a szabadság úgy testületi mint egyéni tekintetben érvényesülhessen, hogy tehát az egyházak vallási és kulturális feladatait teljesítésében gátolva ne legyenek. Nemzetünk benső békéje van köteve két sarkalatos tétel sértettségéhez, valamint ahhoz, hogy fenntartva hitelünket egész szigorú, távol állva a vallási indifferentizmus jellemgyengítő tévelygéseitől, mégis testvéri szeretettel és a honfűli szolidaritás érzelmével öleljük magunkhoz más vallású testvéreinket (Élénk helyeslés és tetszés) úgy, hogy nemzeti feladataink teljesítésében magyar és magyar közt se különbség, se választás, se versengés ne legyen, hanem az a szoros egység, melynek megbontása a minden oldalról ostromolt nemzetre biztos pusztítást hozna. (Élénk helyeslés.)

Es ezzel élénkbe szabott nemcsak hazafiai, de vallási kötelességünk is. Az isteni gondviselés, mely a nemzetet annyi viszontagságot át emeltet, mely annak amily nehezen teljesíthető, épp oly könnyen felismerhető missziót adott itt a nyugati kereszténység a határszélén és amely megengedte, hogy vallásilag megoszoljon, mindezen tények után világosan követeli tőlünk, hogy alkotmányunk azon alapvető elveit és a társadalmi együttélés azon föltételeit ragaszkodjunk, amelyeknek minden megsértése, de sőt minden kérdésessége tetele — a nemzetet végveszélybe sodorhatja. Ne félhessen e tekintetben a magyarországi katolikusoknak és különösen hazánk katolikus ifjúságának irányzatához a kértelműségnek, a kértelnek még árnyéka sem. (Zajos helyeslés.)

Lidón egyházaink igazait követeljük, semmit most nem kérünk, mint a szabadság és jogegyenlőség elveinek lojalis alkalmazását az ő érdekében is és ha valamikor harra készülünk, az csak akkor volna, de akkor annál nagyobb erővel, ha vagy ezt tagadnánk meg tőlünk, vagy amint más országokban látjuk, amaz elvek eltorzításával és hipokrita hazugsággal gyalázásával a vallástalanságot akarnák államvallássá tenni és ezért nem kérünk bocsánatot, hanem szent hitünk tanait büszkén nyilvánítjuk életünk programjának, akkor ezzel nem fenyegetünk senkit jogainban, nem sértünk senkit érzelmeiben, nem bontjuk szét ezt a nemzetet; hanem ellenkezőleg: belevisszük annak életébe olyan erkölcsi tényezőket, mely azt a benső romlás veszélyeitől megóvják, mely benne a társadalmi erőket fokozza és a honfűli erényeket hatványozza, kincseit hozzuk magunkkal a testvéri szeretetnek hazánk minden fia iránt, melyekből ki nem foghatunk, bár meddig kellene is azokat kellő viszonzás nélkül pazarolnunk. (Zajos tetszés és helyeslés.)

De bízom benne, hogy ily uton haladva, kivívjuk zászlóknak azok tisztelését és szeretetét is, akik e zászló alá nem sorakoznak. Igazán meg fogják szeretni a szent hitünket, amint az megérdemli, hogy szeressék, mert meg fogják azt ismerni, hogy igaz valójában, nyílt és bátor szóbeli hitvallással, nemcsak, de főleg életükkel és tetteikkel. (Zajos tetszés, éljenzés és taps.) És most végeztél, szerencsét kívánok önöknek ifjú barátaim a hit, tudomány és hazafiság telbontatlan ígért hűrdető zászló kibontásához, kitartást kívánok önöknek e zászló követéséhez és bölcsességet azon irány felismerésében, amely felé az előre kell vinnünk egyházunk és hazánk fényére, nagyságára. emlékedésére! (Hosszantartó zajos helyeslés, éljenzés és taps.)

Azután Antalfi Mihály szavalt a ünnepi ódáját, amelyet szintén tetszéssel fogadtak. Miután még dr. Glattfelder Gyula tiszteletbeli elnök záróbeszédét mondott, megkezdődött a zászlószögek beverése. Félkettőkor fejeződött be az ünnepélynek ez a része és a Szózat elénkelésével az ünnepély véget ért.

Két órákor kérészt terítettük lakoma volt a Vigadó díszteremben.

HIREK.

Budapest, november 4.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Október 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Szögyény-Marich László berlini osztrák-magyar nagykövét ma este Bécsből Berlinbe utazott. — Veredy Károly budapesti kir. tanfelügyelőt ma, a nevenapja alkalmából, a tanfőnökök képviselői küldetésileg üdvözölték.

— **Aranygyapjas-rend.** Mint a hivatalos lap ma száma jelenti, a király Robert württembergi herceg az aranygyapjas-rend vitézvéve nevezte ki. A kitüntetett herceg tudvalevőleg a múlt héten esküdött Mária Rajnéria főhercegnővel.

— **Magyar nemesség.** A király a személye körül miniszter előterjesztése folytán dr. Denk Osváth kir. tanácsos, nagyszabeni pénzügyigazgatónak és törvényes utódainak, a pénzügyi közigazgatás terén teljesített sok évi kitünő szolgálatai elismeréséül, a magyar nemességet a kistoronyi előnévvel díjmentesen adományozta.

— **Kitüntetés.** A király Lenner Miklós szentsimoni római katolikus plébánosnak, az egyház terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét és Ernyei Lipót központi állampénztári osztályvezetőnek, saját kérelmére történő nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata

elismeréséül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Petőfi-emléktábla a Pilvax-kávéház fölött.** A Koronaherceg-utca egyik régi egyemeletes házában van a régi Pilvax-kávéház, amely 1848-ban Szabadságszarnok néven volt ismeretes. A történelmi nevezetességű helyiséget, ahol az akkori Közvélemény asztalánál készült a nemzet kívánságait kifejező 12 pont, ahol naponta összejöttek a nemzet ifjú vezetéi, ahol először szavalt Petőfi a Talpra magyart, most díszes emléktáblával jelölt meg a főváros polgársága. Az emléktábla leleplezése ma délután fél 4 órakor folyt le nagy ünnepélyességgel, amelyen nagyszámu közönség jelent meg. A kávéház helyiségébe a közönségnek csak igen csekély része fér be, a nagy tömeg kint az utcán tolongott s onnan volt lelkes tanuja a hazafias ünnepnek.

Klein Pál elnök megnyitó szavaira a kávéház bejárata fölött elhelyezett fekete márványtábláról lehullott a lepel és rajta aranybetűvel a következő sorok olvashatók:

„Ez a kávéház volt 1848-ban a Szabadságszarnok. Itt gyűltek össze a szabadságot lelkesülő ifjak.

Itt szavalt Petőfi Sándor legelőször a Talpra magyart.”

Most a Ganz-gyár dalköre rázendített a „Magyar Golgota” című énekre, mire Jókai Mór lépett az emelvényre és a közönség lelkes éljenzések között emlékezett vissza a 48-as időkre, a midőn e falak között harmad magával: Petőfi Sándorral és Vasváry Pállal először hirdették világgá a szabadság eszméit. Szavait, melyeket a mai ifjúságba helyezett bizalmával és reményével fejezett be, megmeggzakították a dörgő éljenzések.

Utána Szentmiklósi József szavalt el ez alkalomra írt ódáját. Taksonyi József pedig Pilvax című költeményével lelkesítette a közönséget. Azután beszélt Bárány Géza a műgyemtemi kör nevében és dr. Schueighoffer Ferenc; költeményt szavalt Lukács János és Bónárd Ágoston. Végül Krivácsy József 48/49-iki tüzér-eredes bízottá az ifjúságot az elhunyt hősek nemes példájára. A Szózat magasztos dallamával fejeződött be a kegyeletes ünnepség.

— **Negyven év.** A budapesti kegyes tenőtrendiek főgymnáziumának ifjúsága ma délelőtt szép ünnepélyt rendezett igazgatója, Jankó Károly tiszteletére, ki most üli tanárkodásának 40-ik évfordulóját. Az ünnepség a főgymnázium dísztermében folyt le. Az intézet énekára üdvözlő dalt énekelt, mire Mössner Károly VIII. osztályu tanuló méltatta a nagyérdemű igazgató érdemeit és neve napja alkalmából is szeretettel üdvözölte az ifjúság nevében. Jankó igazgató meghatóttan köszöntte meg az ifjúság megemlékezését. Utána igen sikerült hangverseny volt.

— **Uj műgyemtemi tanár.** A király a közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Schmanek Emil leveles gépészmérnököt a budapesti József-műgyemtemen a gépészerkezeltani tanszék nyilvános rendkívüli tanárává a rendszeresített illetményekkel kinevezte.

— **Halálhír.** Beöthy Algernon temetése tegnap délután 3 órakor volt Felsőúthoz. Az esős idő dacára az elhunyt igen sok barátja ment Felsőútra. A kormány a képviselőknek Bieszként Felsőútra külön vonat bocsátott rendelkezésükre. Budapestről indultak: Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, egy tíz tagu belényesi küldöttség Thury Ignác közjegyző vezetése alatt, Zimányi Miklós esperes, Rednik Gábor belényesi főszolgabíró, Andrásffy táborsernagy, a képviselők közül Vöröss László, Gajári Odón, Dániel Gábor, Arányi Miksa, Kőszeghy Sándor, Fassio Tódor, Serbán Miklós. A református pap imája után Dániel Gábor, a képviselőház alelnöke képviselőtársai és barátai nevében igen megható beszédet tartott, melyben kiemelte az elhunyt kedélye mélységét, barátai iránt tanúsított ragaszkodását és családja iránti végteletlen szeretetét. A beszéd, mely bátást gyakorlta a jelenlévőket, mely keserűen kifejezésekben esetele a ország, barátai és családja veszteségét. Koszorút küldtek: idősb Tamassy József és neje, a képviselőház volt jegyzőjének, Biharvármegye közönsége, Tisza Kálmán és neje — „a jó barátoknak”, a vasközi járás közönsége — szeretett képviselőjének, az ugrai választókerület — volt képviselőjének, Arányi Miksa és neje, Szunyogh Péter és családja, Beöthy László és neje, stb.

— **A brassói csanagok iskolája.** Ma avatták fel a brassói csanagok iskoláját az állami polgári fiú- és leányiskolák céljára emelt új épületet. A közoktatásügyi minisztert Molnár Viktor miniszteri tanácsos és Józsa Mihály tanfelügyelő képviselték. Délelőtt kezdődött az ünnepély a himnusz énekésével, amely után Kalkovay Károly tanfelügyelő megnyitó beszédet mondott. Killyeni igazgató alkalmi beszéde alatt leleplezték néhai Molnár Viktor lelkesnek, az intézet alapítójának, arcképét. A Szózat elénkelése fejezte be az ünnepélyt. Délben közbéd volt, amelyen Molnár Viktor a királyt, az alispán Stéll Kálmánt, Rombauer főigazgatót Wlassics minisztert köszöntötte föl. Este a tanúk Kislaludy Mátyás diák című vigjátékát és előképeket adták elő.

— **A braganza herceg váltóügye.** A braganza herceg váltóügyében a rendőrség ma nyilatkozik. Többek között kijelenti a rendőrség, hogy az eddigi nyomozás során bebizonyítottak veszi, hogy Lukács

Lefkovic és Varga a herceg által kiállított 4000 koronáról szóló váltót 40.000 koronára hamisították s nevezettek ezért a rendőrség le is tartóztatta.

— **Gerlóczy Károly emlékezete.** Az Országos Magyar Iskola-Egyesület ma kegyelettel ünnepelte egykori elnökének, Gerlóczy Károlynak emlékét, a pesti Vigadó kistermében. A délszaki növényekkel és Gerlóczy mellszobrával díszített teremben előkelő közönség gyűlt össze. Az első padsorokat a család tagjai foglalták el, ott volt Márkus József főpolgármester neje és Rupp Zsigmondné, az Országos Magyar Iskola-Egyesület alelnöke is, továbbá Zsilinszky Mihály államtitkár, Barkóczy Géza miniszteri tanácsos, Bószavölgyi Gyula alpolgármester, Viola Imre, Szabó Károly fővárosi tanácsosok, dr. Schermann Adolf tiszti főorvos, Henffel Adolf középítési igazgató, Ágoston József országos képviselő, a Felvidéki Magyar Közművelődési-Egyesület képviselőjében Clair Vilmos főtitkár, a Nemzeti Szövetség részéről: Zsényi József, az Országos Iparegyesületől: Soltész Adolf, a Történelmi Társulattól: Aldassy Antal, Kerékgyártó Elek, Steiner F. az Önkéntes Mentő-Egyesülettől: dr. Vajda Adol, a Tanítók országos kaszinója részéről: Bordács Pál és Minke Béla igazgatók. A békás-megyéri és haraszti előjáróság szintén képviselve volt.

Az ünnepélyt a munkások dalköre nyitotta meg, a Nemzeti Zenede zenekarának a közreműködésével, Góbbi Alajos tanár vezetése mellett. Aztán Tóth József kir. tanácsos, az O. M. I. E. alelnöke mondott rövid megnyitó beszédet, s erre Komorózi Sándor titkár emlékezett meg lendületes beszédben Gerlóczyról. Majd előlépett két kis gyermek és megkoszorúzták Gerlóczy szobrát; az egyik leányka szép kis beszédben mondta el a gyermeknek halálát a kisdiedvők nagy alapítója iránt. Dr. Beretky Endre kiosztotta a Gerlóczy Károly nevére alapított iskolai jutalmat, amit egy kis leány köszönt meg. A III. és V. kerületbeli mnnkaskaszinó nevében Hajnal Benjámín és Kovács Ignác tett le koszorút a szoborra szép beszéd kíséretében. Minke Béla, a Magyar Tanítók Kaszinója nevében versben mondott el szép megemlékezést.

A Nemzeti Zenede nevében Fenyvessy Adolf beszélt és megkoszorúta a felejtethetlen hazafi mellszobrát. A szép ünnepséget a Nemzeti Zenede énekara rekesztette be Mosonyinak egy dalával.

— **Egy iskolai igazgató jubileuma.** Szuppán Vilmos királyi tanácsos, a budapesti állami felsőbb leányiskola érdemes igazgatója tegnap töltötte be tanári működésének huszonegyedik esztendőjét. A magyar tanügy kiváló munkása tiszteletéből az alkalmából az intézet tanárai és növendékei tegnap szép jubileumi ünnepséget rendeztek. Az ünnepség az intézet gyönyörűen fölkészített dísztermében folyt le előkelő közönség jelenlétében. Ott voltak az ünnepeken többek között Zsilinszky Mihály közoktatásügyi miniszteri államtitkár, Azaméthi Lajos, Beöthy Zolt, Heinrich Gusztáv, Morin Emil miniszteri tanácsosok, Erdődi Béla, Schack Béla és Kirchner Béla főigazgatók, Demeczky Mihály, a Ferenc József-intézet kormányzója, Kiss Aron, a budai pedagógium igazgatója, az egri, besztecebányai, kassai és pozsonyi felső leányiskolák igazgatói, a Középiskolai Tanár-Egyesület, a pesti izraelita iskolák, a Naschitz-leányiskola küldöttsége és még számosan. Az ünnepséget dr. Károly Gy. Hugó, a rendezőbizottság elnöke nyitotta meg. Ezután a kultuszminiszter képviselője, Zsilinszky Mihály államtitkár mondott üdvözlő beszédet, majd átnyújtotta az ünnepelt igazgatónak a miniszter meleghangú üdvözlő levélét, melyben a miniszter Szuppán Vilmosnak egy negyedszázadon keresztül folytatott kiváló s eredményekben gazdag működéséért teljes elismerését fejezi ki és üdvözlét küldi. Takáts Gyula az intézet tanári karának nevében beszélt, dr. Kiss Aron igazgató a budai pedagógium, Marusák Pál soproni igazgató s Ényi tencsényi igazgató a vidéki felső leányiskolák üdvözlét tolmácsolta. A növendékek nevében Bánóczy Margit köszöntte meg formás kis beszédben az igazgató szerető gondosságát, Czigler Ilona pedig Torkos László alkalmi költeményét szavaltta el. Szuppán Vilmos meghatva mondott köszönetet az üdvözlőtekért és az elismerés tömérdek megnyilatkozásaiért. Végezetül az intézet növendékei énekeltek és a szép ünnepség véget ért. A jubileum alkalmából az intézet növendékei ösztöndíjra kétezer koronát gyűjtöttek és átadták az ünnepeltnek, hogy hovatartóitása iránt tetszése szerint rendelkezék.

— **Uj postahivatal.** A m. kir. államvasutak szeged szabadkai vonalán levő Királyhalom vasútállomáson létesített időszaki postahivatal a posta- és táviratigazgatóság állandó működésben tartja.

— **A szülők figyelmébe.** A „Felső Kereskedelmi Iskolai Tanáréleltek Köre” (V., Alkotmány-utca 11.) tagjai sorából hízaitonitói állásokra, valamint mindennemű kereskedelmi irodai munkálatok végzésére megbízható erőket ingyenesen közevit. Kérdőzókédre a kör titkári hivatala mindenkor szívesen szolgál felvilágosítással.

— **Házasság.** Dr. Róssa Vilmos ügyvéd november 11-iken délelőtt esküszik Lichtenberg Róné asszonnyal, dr. Kichtenberg Kornél egyetemi tanár leányával.

— **Egy műépítész öngyilkossága.** Egy tehetős, élte javakorát élő műépítész ma hajnali három órákor öngyilkosságot követelt el. Főbe lőtte magát a Gyöngygyűtő-utcában. *Gál* Illést jól ismerték építési körökben, a főváros több nagyobb házat ő tervezte és építette, de architektúrát tudásán kívül nagyra becsülték személyes szeretetreméltóságáért is. Mintegy két esztendő óta idegbaj gyötörte, amelyből az orvostudomány nem tudta kigyógyítani. Az utóbbi időkben a baj egyre nagyobbodott, úgy, hogy szinte elviselhetetlen kínokat okozott a szerencsétlen építésznek, aki különben családjá körében zavartalan boldogságot élvezett. E nagy kínok végre az öngyilkosság gondolatát érezték meg benne. Tegnap egy híres ideggyógyorvos konzultált, s midőn ettől is megtudta, hogy baja gyógyíthatatlan, elhatározta magában, hogy véget vet életének. Délelőtt távozott otthonról s hajnali háromkor az utcán, elvonulva, fölbölte magát. Levelet hagyott hátra özvegye és négy hónapos kis fia számára, amelyben becsánlatos kár fölül, hogy e végetes tette határozta magát s egyúttal elmondja azt is, hogy betegsége hajtotta idejéig. Csupa gyöngérségből, nehogy otthon még növelje a zavart, az utcán követte el a végetes tettet. Temetése kedden lesz. Az elhunytban a fővárosi építész kar jeles művészt és kitünő kollégát veszített.

— **A senki gyermeke.** *Rottman* Sámuelné Vasvári Pál-utcai lakásába ma délután beállított egy szegény asszony a kis gyerekekével. Az asszony, akit senki sem ismert, arra kérte *Rottman* nékét, hogy vigyázzanak a gyerekekre, míg a patikából visszajön. Az anya azonban nem jött vissza a gyógyszerért, és a kis gyereket már a rendőrséghez akarták vinni, mikor a vánkósában egy levelet találtak. A levélben azt írja a szegény asszony, hogy ne dobják ki a gyereket az utcára, ő öngyilkossá lesz. A rendőrség most keresi az elkeseredett anyát.

— **Beszakadt csatorna.** A tegnap óta tartó esőzés következtében ma délután a Dob- és Rottenhiller-utca sarkán beszakadt a főcsatorna. A csatornabeomlás megakasztotta a közlekedést is.

— **Halálos szerencsétlenség a liften.** A pesti molnárók és sütők soroksári-uti malmában ma délután halálos szerencsétlenség történt. *Grizik* Ignác és *Muncher* Péter munkások a liften föl akartak menni az emeletre, az első emeletnél azonban a lift lezakadt és lezuhant. *Grizik* Ignác szörnyen halt, *Muncher* pedig életveszélyesen megsérült. A rendőrség vizsgálatot indított, hogy kiderítse, kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— **Öngyilkosság szengézzel.** *Stefán* István pénzügyminiszter hivatalnok felesége, született *Bauer* Anna, az éjjel Battyányi-utca 36. számú lakásán szengézzel megölte magát. Az este jól megrakta vaskályháját, aztán a csövet kivéve, ágyába teküdt. Ma reggel, miután nem mutatkozott, a házbeli behatoltak szobájába s ott találták holtan holtestét. Bevitték a boncoló intézetbe.

— **Hűtlen tisztizsolt.** *Jagasi* Kálmán honvéd hadbiztos a szolgálja *Feszt* Károlyt meglöpte, aztán megszökött. A hűtlen legény 305 forint készpénzt vitt magával. Valószínűleg társa is van, akit szintén nyomoz a rendőrség. *Feszt* Károly különben roppant multu ember, már két ízben ült fegyházban betöréses lopások elkövetése miatt.

— **Életuntak.** *Szenetra* Péter bádogos tegnapelőtt *Dembinszky*-utcai lakásán főbe lőtte magát és meghalt. — *Kósa* Gyula henteslegény ma délelőtt *Szvetenay*-utcai lakásán melibe lőtte magát. Haldoklóva került a Szent István-kórházba.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

(x) **Honi Ipar.** Ajánlom általánosan ismert, saját gyártmányú posztó bokavédőmet (gamasni). Kapható drapp, olív szürke, bronz és fekete színben. Párja 1 forint 10 krajcár. Hölgyeknek térdmagasság, párja 2 forint 75 krajcár. *Kertész* Pál divatruházában, *Kerepesi*-ut 44. sz., a Népszínházzal szemben. Eladás nagyban is.

(x) **A perzsa sah** villamos zongorája Teheránba szállítása előtt kedden és szerdán az illői-uti Ipar-művészeti Múzeumban megtekintésre ki lesz állítva.

FŐVÁROS.

(*) **Jelölés.** A 45-ös választmány ma délelőtt ülést tartott, *Kléb* István udvari tanácsos elnöklése mellett, amely alkalommal az üresedésben levő két kerületi orvosi állásra *Farkas* Géza és *Mezei* Béla doktorokat jelölték.

(*) **Az új virlisták.** A székesfővárosi 45-ös választmány, a ma délelőtt tartott ülésében állapította meg azt, hogy melyik választókerületben hány virlista-rendes és póttag választandó. A megállapodás a következők:

Az I. kerület választ 13 rendes és 4 póttagot; a II. kerület: 7 rendes és 6 póttagot; a III. kerület: 1 rendes 2 póttagot; a IV. kerület: 14 rendes és 10 póttagot; az V. kerület: 18 rendes és 2 póttagot; a VI. kerület: 15 rendes és 6 póttagot; a VII. kerület: 13 rendes és 3 póttagot; a VIII. kerület: 10 rendes és 3 póttagot; a IX.—X. kerület: 9 rendes és 4 póttagot.

tagot; az V. kerület: 18 rendes és 2 póttagot; a VI. kerület: 15 rendes és 6 póttagot; a VII. kerület: 13 rendes és 3 póttagot; a VIII. kerület: 10 rendes és 3 póttagot; a IX.—X. kerület: 9 rendes és 4 póttagot.

SZÍNHÁZ, ZENE.

— **Operaház.** *Bianchi* Bianca asszony ma este kezdte meg az Operaházban két hónapra tervezett vendégszereplését. A kiváló vendég kedvéért, aki *Melinda* bravuros szerepben lépett először a budapesti közönség elé, szufolángs telt meg a nézőtér. Ha az ember ebből az alkalomból közönségünk pszichológiájá fölött akarja elmélkedni, furcsa eredményre jutna. Lám, amikor *Bianchi* asszony ifjabb erőben és varázslatosabb hanggal rendes tagja volt műintézetünknek, bizony nem nyilatkozott meg iránta az az érdeklődés, amelyet mint vendég tapasztal. De hát a sok költséges vendégszereplés annyira demoralizálta közönségünket, hogy csakis kivételes élvezetre esődül az Operába, másrészt pedig az idegen csillagok kultusza megakadályozta az olyan tökéletes hazai ensemble fejlődését, amely kiválthatna magának az állandó érdeklődést. — A kitünő vendégművésznő nagy örömmel üdvözöljük az Operaház színpadán, amelynek dísztagjaul tekintjük a külföldön is. Visszahozta nekünk káprázatos énekművészetét, változó koloratúráját, páratlan trilláit és mesteri stakkatóit. Hangjának kincse annak idején oly nagy volt, hogy könnyen fizethette meg az időnek a mulandóság adóját; és még mindig gazdag. A közönség lelkes tapsokkal ünnepelte az egész estét. A többi szerep a régi kezekben volt.

— **Léna asszony.** Ez a szerep immár fényes rangban illeszkedett be *Jászai* Mari asszony legragyogóbb alakításainak sorába. A *Farkas* má második előadásán is szorongásig megtelt a *Vigszínház* óriás nézőtere. És a színültig tömött padsorokban az áhitatos közönség a legművészebb megindulással kísérte a fényes előadás minden mozzanatát. Mindenki a helyén volt és a siker is ehhez képest tökéletes. *Jászai* Mari asszonyt már megje'enesekor viharos taps köszöntötte. A publikum léleketvisszafojtva hallgatta, nézte minden je'enesét a nagyszerű drámának és valóságos elmélyedt a cím szerepét ábrázoló nagy tragédijátékának rendkívüli színrompójában. Az igazgatóság páholyából boldogan és büszkén nézte *Ditrói* Mór igazgató a közönséget is az előadást is, amely neki nagy dicsősége. Mert akár *Jászai* Mari választotta ezt a szerepet a maga számára, akár ő jelölte ki a művésznőnek még ebben az évadban valószínűleg több nagyszerű feladati sorában, e ritka és nemes, külsőségekben is rendkívüli siker *Ditróinak* és a *Vigszínház*nak maradó dicsősége. A meghatottság, a megdöbbenés és a művészi igazság komoly átérése a legzajosabb ovációkban keresett magának utat a felvonások végén, amint a függöny legördült. Dörgő tapsoktól és éjlenektől viszhangzott a nézőtér és a közönség még az előadás véden is a helyén maradt, hogy újra meg újra lekes hívásokkal ünnepelje *Jászai* Mari, aki önmagát csak egy szereppel, de a magyar színpadot és a közönséget a legmagasabb rendű művészi alakítással tette gazdagabbá. Méltó partnere volt a művésznőnek *Góth*, aki megkapó akcentusokkal ebben a szerepben a legjelesebb magyar térfelhasználók sorába emelkedett. A *Farkas* ma is az *Énekek éneke* előzte meg, ez a bájos és ragyogó költemény, amelyben a *Gál* meleg kedélyű játéka mellett *Bihari* ragadta meg a közönség érdeklődését annyira, hogy sok-sok kibívás után még a hirdetéses függönynek is fel kellett emelkednie, hogy ez a sokat ígérő talantum örömben hajlonghasson a hálás publikum előtt.

— **Blaháné örökös szerződése.** A *Hírcsarnok* ma azt újságolja, hogy *Blaha* Lujza örökös szerződést kap a Népszínházról. Az idézett közlemény szerint már a népszínházi bizottság előtt van az erre vonatkozó javaslat, amely évi 12.000 koronát kíván biztosítani életfogytig a nagy művésznőnek.

— **A Bürger-Grünfeld négyes Budán.** A mi fardadatlan kvartetterünk, akik igazán nemes buzgósággal csinálnak propagandát a klasszikus zenének: a bal-partról átmentek a jobb-partra és a budai közönséget is bevonták jeles működésük körébe. Első népszerű kamara-hangversenyüket vasárnap délután négy órákor tartották a budai Vigadó nagy terében a budapesti könyvtár-egyesület javára. Premiere-jükön a jobbparti műbarátok és kitünőségek színeje jelent meg. *Darányi* Ignác miniszter, a II-ik kerület országgyűlési képviselője, elől járt a tapsok közt. A négyes ugyanazt játszotta, amit egy héttel ezelőtt a Royal teremben: *Dvorák* Es-dur és *Beethoven* F-dur és vonósnyegyesét. Sőt hogy meg legyen a teljes paritás, bemutatva *Ábrányi*-*Wein* Margit asszonyt is, a kitünő művésznőt, akit zajos tapsal fogadtak és remek ének-számai után (ő is

ugyanazt énekelte, amit a multkor) valósággal ünnepeltek. Különösen az *Erl-König* szingzadag, magas művészi nivón álló előadásával tett mély hatást a budai közönségre. A zongoránál, mint kísérő, ezúttal is *Szikla* Adolf, az Opera jeles karmestere szerepelt, aki fényesen végezte feladatát.

— **Az orosz kamara-zenés dala.** Új dal jelent meg *Méry* Béla kiadásában *Die letzte Stunde* címen. Szerzője *Armshaimer*, az orosz cár kamarazenésze, aki dalát a szöveg írójának: *Hélsy* Konrádnak ajánlotta. A vers gyönyörű, érzelmes tónusát *Armshaimer* zenéje szépen, dallamosan fejezi ki.

— **Transvaal az Urániában.** Báró *Luzsénzky* Félix, a Transvaalból hazaérkezett boer kommandans a jövő hét folyamán több felolvasást fog tartani az Uránia színházban transvaali élményeiről. A felolvasási ciklus csak néhány napra terjed, mivel *Luzsénzky* nemskóra visszautazik Transvaalba.

— **Jubileumi aranykönyv.** Az *Ország-Világ* kedves ajándékkal kedveskedik *Blaha* Lujza asszonynak a lefolyt évek alkalmából. B. *Virág* Géza hirlapíró ugyanis a tegnapi *Blaha*-vacsorán egy aranykönyvet szerkesztett, amelybe a jelen voltak beírták a neveiket. Az autogramgyűjteményt *Blaháné*nak fogják átadni.

— **A honvédzenekar hangversenye.** A honvédzenekar teljes zenekara ma délután öt órákor sikerült népszerű hangversenyt rendezt a Royal disztermében. A közönség sűrű tapsokkal jutalmazta a zenekart és *Bachó* karmestert a precíz előadott koncertszámokért. A mai siker fényes bizonyítéka annak, hogy a fővárosban szükség van az e fajta népszerű hangversenyekre. A honvédzenekar hangversenyét dr. *Jucze* Henrik rendezte, a bátor kezdeményezéséért őt illeti az elismerés.

— **Hangverseny a Telefon Hírmondóban.** A Telefon Hírmondó előzető szórakoztatására ma este há hangversenyt rendez a köve'ezők közreműködésével: *Farkas* József és *Brück* Berta urnók. *Beöthy* Zsiga, *Déry* Jenő, *Oláh* Lajos tőrogató-művész. *Zöldi* Márton ur a klasszikus törvényeségi tárgyalások első részét mutatja be.

MŰVÉSZET.

A magyar művészet jövője.

Budapest, november 4.

A *Műcsarnok* szerkesztője, dr. *Ambrozovics* Dezső levéllel kereste fel *K. Lippich* Eleket, a közoktatásügyi minisztérium művészeti előadóját s kérdést intézett hozzá, hogy miben látja a magyar művészet valószínű helyzetének okait s fő kérte őt, hogy amennyiben valami utat és módot találna a kibontakozásra, legyen szives ezt vele közölni, mert nézete szerint ma már odáig fejlődtek a mostoha viszonyok, hogy elérkezett a legkomolyabb cselekvés ideje.

A közpözüvészeti referens hosszabb cikkben válaszolt, amelyből a *Műcsarnok* nyomán a következőket közöljük:

A baj fészke nem ott van, ahol derék művészeink keresik. Ők arról panaszkodnak, hogy hibás politikát követ az állam az ő művészeti vásárlásaiban, rossz a közpözüvészeti tanács; filiszter a művészeti referens, hamis a kormányzat zuzása, veszte; — s ha kimerültek a keserű panaszok az állam szidalmazásában, néha arra is gondolnak, hogy talán kevés a pénz az országban, nyakunkon a gazdasági válság, stb. stb.

Hát hiszen nem lehet közömbös, hogy mit vesz meg az állam és mit mellőz, jó-e a közpözüvészeti tanács vagy nem jó, — de bizony-bizony mondom neked, az állam az ő vásárlásaival és közpözüvészeti tanácsával sehol a világon még nem csinált sem jó, sem rossz művészeti viszonyokat.

Nincs pénz az országban? Vállalkozásra most bizony, úgy látszik, nincs, de kedvűtőre Magyarországon mindig van pénz.

Amde jóval nagyobb a baj, semmint hogy abban lenne kifejezhető, hogy képek, szobrok nem kelendők. *Nincs esztétikai tartalma a magyar közéletnek!* Ahogyan lakunk, ahogyan mozgunk a világban, ahogyan érinkezzünk egymással, amint fölfigyünk egymást, az életet, a kötelességeket, a jogokat, ahogyan beszerezünk szükségleteinket, ahogyan tehetségünkkel és fölülségével gazdálkodunk és ahogyan kedvűnkét töltjük, az mind — nem szép!

Sem az egyébként, sem a közéletben nincs nálunk harmónia. Hiányzik törekvéseink közül valami, ami összekötne és egy közös cél felé hajtana a divergáló irányokat. Hiányzik egy rendező magasabb szempont, a kalobiatika, a szépelet szempontja, hiányzik abból a levegőből, melyben társadalmunk létezik, a művészeti érzék szomsza. Ennek az állapotnak csak legutolsó következzése hogy nem kell két a magyarnak.

Most aztán magától ráfordul második kérdéssedre a sor: hogyan lehetne a bajon gyökérenesen segíteni?

Az emberek nevelése, az iskola útján. Ha meg akarjuk csinálni a magyar művészetet, meg kell csinálnunk előbb az ideálokra törekvő magyar társadalmat.

Fajunk boldogulásának a sorsa attól az akciótól függ, melynek zászlajára *Wlassics* miniszter a művészetet írta.

Ez a fogalom: magyar művészet, nekünk végtelenül sokat jelent. Nem azt jelenti, hogy művészképzés, nem azt jelenti, hogy művészvásár, hanem azt jelenti, hogy magyar társadalom, többet: európai Magyarországot!

Bele kell tehát nyulni azokba a pedagógiai gépezetekbe, amelyeknek szabályosan forgó kerekeit gyermekeink lelket örlik. A magyar művészetet ott kell

létrehozni, ahol a magyar társadalmat: a népiskolában, középiskolában, akadémián, egyetemeken. A közoktatást a művészet levegőjével kell körülvenni. Sehol sem annyira, mint Magyarországon, melynek művészeti hagyományai nincsenek.

Nem kerülgetem a dolgot: egyenesen rámutatok arra, hogy mi a legfontosabb és legsürgősebb teendő: *Kötelező rajzoktatás népiskolában, középiskolában egyaránt!*

Tartozzék az iskola nemcsak tanítani, de megfélemlítően tanítani a rajzot, az egész vonalon. Kézdeni kell a népiskolában, játszva, szeretettel, leereszkedve a gyermek lelkehez, úgy, mint az amerikai és az angol népiskolák teszik.

A magyar gimnáziumokban még ma sincs kötelező rajzoktatás. Pedig kellene lennie s könnyű szerrel lehetne is, ha a filológusok uralma nem volna hatalmasabb minden hatalomnál.

Mihogy pedig a kötelező művészeti rajzoktatást a tanterv múlt évi revíziója is mellőzte, tisztában kell lennünk azzal, hogy egyhamar, közel belátható időben, komolyan szóba sem jöhet már a rajzoktatás rendszeresítése. S ha szóba jönne is, a filológusok biztosan leszavaznák, mert a rajznak az iskolában nincs tekintélye.

Hogy a balon segítségünk, az ország középiskolái (beleértve a tanítóképzőket és felsőbb leányiskolákat is) 8-10 kerületre lennének beosztandók. Minden kerületbe egy-egy derék, előkelő művészt kellene kiküldeni, hogy járják be az iskolákat, lépjenek érintkezésbe a rajztanárral működését figyeljék meg s hazajövet, tapasztalataikat adják elő, javaslatukkal együtt, arra nézve, hogy véleményök szerint az illető rajztanár módszere helyben hagyható-e; vagy ha nem, mily módzerre lenne utasítandó. A 8-10 művész javaslatai együtt lévén, velük érkezelhet lenne tartandó egy általános érvényű módszer kidolgozása érdekében. — A módszer megállapításán, művészeink, mint rajztanítási felügyelők nyerhetnének megbízást, hogy minden évben látogassák meg kerületük iskoláit, az évi termelés legjavát pedig hozzák magukkal ide a központba, hol a rajzokból minden évben kiállítás lenne rendezendő. E kiállítás a legobb művek alapján díjazásban lennének részesítendők, nem a növekedés, hanem a rajztanár.

Ugy érzem, hogy e tervnek a megvalósulása igen közel hozná a magyar művészet ügyét a megoldáshoz. Tekintélyre jutna a rajz az iskolában a gyermek bevinné a művészet iránt való érdeklődést a családba, a család társadalmába s ez a társadalom aztán majd megoldaná csakhamar a rajzoktatás kérdését, meg a művészet érvényesítésének kérdését is. A rajztanítás eredményeinek biztosítására Anglia közel négy millió forintot áldoz évenként. Mi ezekkel is messze haladnánk.

K. Lippich Elek indítványa nagy figyelmet érdemel s egybevégt az általunk is gyakran hangoztatott művészeti reformmelvekkkel. Csak hogy mi levonjuk ennek a logikus elmélkedésnek végső konzekvenciáit is és nyomattékkal szeretnők hangsúlyozni, hogy a baj gyökerét még mélyebbre követve, elsősorban emeljük modern színvonalra a rajztanár kiképzését. A legnagyobb mizéria a rajztanításnak nálunk az, hogy rajztanáraink számszerűen rossz rendszerben nevelkednek. Rég lomtárba került metodussal rontják tehetőségüket és ha aztán kikerülnek a katedráikra, képtelenek művészi szellemben oktanni tanítványaikat. Menjünk tehát meg egy lépéssel messzebb, mint amennyire minket Lippich okos indítványa vezet s neveljünk művészi lelkű s művészi képzettségű rajztanárokat. Ne feledjük el, hogy Franciaországban, ahol bizony virágzik a művészet, olyan festőket is szívesen megbíznak rajztanítással, akik nem nyertek képesítési bizonyítványt ama bizonyos melléktárgyakból. Franciaországban ugyanis művészileg tanítják a rajzot, nálunk, fájdalom, csak a rajztanárképző iskola rideg pátensei segítségével.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Eötvös Károly munkái.** A könyvpiacon valószínűleg eseményt jelent, hogy Eötvös Károly kiadja műveit. Eötvös Károly hatalmas szellemének mindeddig alig voltak maradandó írott alkotásai a jövő számára. Es most átadja zenije termékeit a köznek s műveinek sorozatában a magyar észnek és szívek kincsesházát tárja föl. Eötvös Károly minden köteté maga a közvetlenség. Arra a kérdésre, hogy miért készt mendeddig e művek összegyűjtése, maga Eötvös Károly felel egy levélben, amelyet a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság igazgatójához, Révai Mórhoz intézett. A levél így hangzik:

Azt kértem, mit irtam eddig s mit akarok írni ezután? Talán jobban érdeklí barátainkat s műveim olvasóit: mit adjunk saját alá, mit tárjunk a közönség elé? Összegyűjtött és saját alá adott műveim első csoportját jól ismered. Hiszen a te szíves baráti figyelméd és buzdításod birt rá ennek kiadására. Utazás a Balaton körül két kötet. Mikor írásába kaptam: tervem az volt, hogy legfeljebb négy-öt nyomatott ívre fog terjedni. De munka közben nem tudtam lemondani a munka gyönyörűségéről. Lett tehát négy iv helyett nyolc iv; töredék helyett két nagy kötetes egész mű. S még így sincs talán egészen befeljezve. *Alki örökké bujdosott és egyéb elbeszélések* egy kötet. *És a két ördög vára és egyéb elbeszélések* megint egy kötet. E két kötet beszélyekből áll. *Alakok és emlékezések* — két kötet. Ez apró művek-

ben az elmúlt század férfainak fénye sugárzik nemzedékünk elé. *A nazaréusok* — egy kötet. Gondosan megvizsgáltam, hogy számít, munkában görnyedő s jogokért viaskodó társadalmunkban miként támadhat új vallásfelekezet? Vizsgálódásom eredménye e mű. Nem bölcsekedés, hanem hiú leírás. Gróf Károlyi Gábor *Feljegyzései* — két kötet. Korrajz és emlékirat; regényzerű, de szigorú történeti igazság. *Kossuth egyéni alakját* is itt akarom megörökíteni. *A nagy per, mely ezer év óta folyik s ma sincs vége* — három kötet. Főútrágy az eszlári vérség. Ót ilyen pöre volt a magyar társadalomnak négy száz év óta. Mind-egyiket elbeszéltem, s nem a szaktudósok számára beszélem el. A történet és a tudomány igazságai szentek és sérthetetlenek e munkában, de azért úgy írom meg e művet, hogy ezrek és milliók érdekelj olvassák. Mint regényt, mint hőskölteményt. Ime e tizenkét nagy mű van saját alatt. De várja még a sajtót az *Alakok és Emlékezések*-ből vagy négy teljes kötet. Várja közéleti *Beszédeim* ama része, melynek a magyar költői nyelv és szellem gazdagítására van valamelyes értéke. S ha élek, s ha egészenem is úgy akarja, meg akarom még írni: *A Bakony* című műveimet. A költői, történelmi és természeti magyar szépségek kimeríthetetlen kincsestára a Bakony. Egy-egy kötetet szentelek ebből *Deák Ferencknek*, *Kisfaludy Sándornak* és *Szegedy Róznak*. *Deák*nak egyéniségét akarom itt megörökíteni s *Szegedy* Róznak a világirodalom legelső asszonyalkját akarom felülmenni, szerelmének busz küldeményeit kezdve sirja zárlatáig. Hat kötetet szánok e műre. De végül meg akarom írni *Nagy-Körös halálirán* című munkámat is két kötetben. Az Alföld duna-tiszaközi erős büszke magyar faját akarom ezzel irodalmunkba bevezetni s idegen nemzetek előtt ismeretessé tenni.

A gyűjteményes kiadás két első köteté *Utazás a Balaton körül*, már el is hagyta a sajtót. Törültszett magyar okosság ez, apró regényekben, remek genreképekben. Új műfaj, amelyben megtaláljuk Eötvös tartalmasságát, mélységét és jóízű humorát a legvonzóbb olvasmány keretében.

A kiadók értesítése szerint *Eötvös Károly* összes művei körülbelül tizenkét kötetben fognak megjelenni. Egy kötet átlag 20 írvny terjedelmű, nagy nyolcadrés alaku, stilszerű kiállításban, finom fantes papíron. Egy-egy havi időközben két-két kötet jelenik meg egyszerre. Az egyes kötetek bolti ára füzve négy korona, diszkótésben hat korona s az egész gyűjtemény havi három koronás iródlétfizetésre is megrendelhető a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságánál. (VIII. ÚHÖL-ut 18).

○ **Történetek.** Négrádi László ilyen címen egy kötet elbeszélést ad ki karácsonyra. A szerző jól ismeri a mi közönségünk, főlöszleg tehát az ő írásainak híveket, toborzani. A kötet a Franklin-társulat kiadásában jelenik meg, az ára 3 korona, diszkótésben 5 korona. A megrendeléseket Szolnokra kéri a szerző.

○ **Határidő-napló ügyvédnek és közjegyzők részére.** A dr. Török Sándor-féle határidő-napló jövő évre szól köteté, dicsé kiállításban most hagyta el a sajtót. A naptár könnyű kezelhetősége, célszerű beosztása és a függelékben foglalt jogi tudnivalók biztosítják a különbözőben is nagy elterjedtségnek örvendő napló kitűnő hasznavehetőségét. A kötet a szerző Nagy-Korona-utca 8-ik számú lakásán és minden könyvesboltban megrendelhető.

○ **A bűnvádi perrendtartás zsebkönyve.** Irták *Edvi Illás Károly és Vargha Ferenc.* A jogászávilág számára nagybecsű zsebkönyv jelent meg a könyvpiacon. A bűnvádi perrendtartás szakaszainak áttekinthető beosztása s utalásokkal és rövid jegyzetekkel való ellátása ez, amely a nagyterjedelmű, bonyolított törvényt könnyen kezelhetővé és mindenkinek hozzáférhetővé teszi. Gyors és biztos tájékozást nyújt ez a zsebkönyv ügyvédek, bírónak, ügyészeknek, közigazgatási hivatalnoknak s a rend- és csendőrség tagjainak, kik azt hivatásuk teljesítése közben mindig maguknál tarthatják. A könyv *Grill* Károlynál jelenik meg.

○ **Való és Mese.** E cím alatt adja ki *Czakó Károly* novelláit. A kötet ára 2 korona. Az előfizetések a szerző nevére a Pótkai Értesítő szerkesztőségébe (V. Balvány-utca 5. szám) küldendő.

SPORT.

○ **Football.** A *Műgyógyászati Football Club* I. csapata ma délután 3 órakor mérkőzött a prágai *Sportklub Club* Slavia „A” csapatával. A mérkőzés rendkívül meglehetően a hosszúságos, mely a talajt teljesen álmósta. Ugy hogy a terepen valóságos hullámzó tavaszkák képződtek, ami annál hátrányosabb volt a magyar csapatra nézve, mert a Slavia a kontinens egyik legjobb csapata s így mi sem vártuk azt, hogy a magyar csapat kerüljön ki győztesen. Az első félidő kezdetén a M. F. C. támadólag lépett fel, de csakhamar fordult a kocka és a küzdelem a mieink területén folyt tovább. Dacára a magyarok ügyes védekezésének gyors egymásutánban 3 goalt kaptak kapujukba. — A második félidőben, úgy tűnt fel, hogy a magyarok sikert érnek el, mert a küzdelem majd mindig a Slavia kapuja előtt folyt. Ekkorra azonban a magyar csapaton némi kimerültség kezdett erőt venni s így sikerült a Slaviának újból 3 goalt elérni. Az eredmény

6 : 0 a Slavia javára, — de ha tekintetbe vesszük, hogy a tavaszi prágai mérkőzésben a Slavia nagyobb eredményt ért el, 10 : 0 M. F. C. szemben, akkor örvendetesen konstatálhatjuk, hogy azóta az M. F. C. szőpen erősödött. Különbösen kitűntek a magyarok részéről: Budai, Békés, Pobuda és Lauber. A tribün, dacára a kedvezőtlen időnek, telve volt nézőkkel.

○ **Az alagi lövészek** mai utolsó napját csunya, hideg, esős időben folyt le s így a közönség is természetesen csak gyéren népesítette be a tribünöket. A nap legérdekesebb futama, a Drag hunt steeple chase nem volt oly szép, mint a tavalyi, mert az idén csak hat ló jelent meg a startnál. Győztes a gróf Csekonics György által szépen lovagolt Zenit lett. A master tisztjét ifj. gróf Nádasdy Tamás vállalta el. Nagy meglepetést keltett a sikátóri gátversenyben Winirod győzelme, melyet Imre lovagolt, ki ezuttal először próbálkozott gátversenyben. A győztes kancára a totalizátor óriási osztalékot, 10 : 188-at fizetett. A részletes eredmény a következő:

I. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 1500 korona. Távolság 1000 méter. Pejacevich A. grófné **Dallosa** (Szöbölödi) első, gróf Pálffy J. Pánczélósa (Smyda) második, Geist G. Rozmarinja (Juhász) harmadik, azután Garany, Grigiré, Mr. John, Néba-néha, Dolla, Liol. Itélet: Küzdelem után fejhoszszal nyerve, félhoszszal harmadik. Totalizátor: 10 : 64. Helyrefogadások: I. 50 : 150. II. 50 : 752. A harmadikra nem volt tét.

II. **Eladók versenye.** Díj 1000 korona. Távolság 2000 méter. Geist G. **Bohèmeje** (Krause) első, gróf Wenckheim Györgytallérja (Horthy) második, Geist G. Switcheurje (Pfeifer) harmadik. Azután: Ronacher. Itélet: 2 hoszszal biztosan nyerve, rossz harmadik. Ronacher feltartott. Totalizátor: 10 : 17. Helyrefogadások: I. 50 : 132. II. 50 : 132. A másodikra nem volt tét.

III. **Bathynagy-handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1200 méter. Rohonczy G. **Cleopatraja** (Krause) első, Chernel Gy. **Elucija** (Rakovszky fh.) második, Geist G. Antoniusa (Pfeifer) harmadik. Azután: Bence, Paragraf, Du nur. Pátogó. Itélet: 1 hoszszal nyerve, félhoszszal harmadik. Totalizátor: 10 : 46. Helyrefogadások: I. 50 : 84. II. 50 : 140. III. 50 : 88.

IV. **Drag-hunt steeplechase** Tiszteletdíjak. Távolság 6000 méter. Gr. Csekonics Endre **Zenitéje** (gr. Csekonics Gy.) első, gr. Sigray A. Csehoja (tulajdonos) második gr. Csekonics E. Marionja (Csekonics J.) harmadik. Futottak még: Néni, Láziasz, Denise. Biró itélet: Könnyen egy hoszszal nyerve. Fogadás nem volt.

V. **Sikátóri gátverseny handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 2800 méter. Chernel Gy. **Winfredje** (Imre) első, Rohonczy G. **Adj Istenje** (Kovács) második, Geist G. **Redactorja** (Maeha) harmadik, azután Déleg, Szeszély II., Vendel, Hirondele. Itélet: 6 hoszszal könnyen nyerve, 4 hoszszal harmadik. Totalizátor: 10 : 188. Helyrefogadások: I. 50 : 156. II. 50 : 85. III. 50 : 139.

VI. **Bucsu versenye.** Díj 1200 korona. Díj 1600 méter. Geist G. **Viveurje** (Krause) első, Geist G. Trillája (Pfeifer) és gróf Fejacevich A. **Popovkaja** (Brooke) holtversenyben második, Mr. C. Wood **Poninsulerje** (Horthy) harmadik. Könnyen egy hoszszal nyerve, holtverseny a 2-ik helyre. Totalizátor: 10 : 22. Helyrefogadások: Viveur 50 : 142. Popovkára 50 : 63. Trillára nem volt tét.

○ **A bécsi lövészek** mai eredményéről tudósítónk táviratilag a következőket jelenti:

I. **Háromévesek és idősebbek versenye.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Lov. Lederer **Timárja** (Bulford S.) első, Blaskovich Elemér **Felleg II.-je** (Black) és br. Rothschild N. **Patrizierje** (Adams) holtversenyben második, azután: Trappist, Bereuse, Topromene. Itélet: Könnyen két hoszszal nyerve, holtverseny a második helyre. Totalizátor: 10 : 43. Helyrefogadások: 60 : 93, II. 50 : 93, III. 50 : 64.

II. **Kétévesek handicapja.** Díj 2000 korona, távolság 1000 méter. Brachfeld **Rosa S.-je** (Sands) első, Mr. Wood **Sebese** (Black) második, Feltörönyi ménes **Paroleje** (Segrott) harmadik. Azután **Vox populi**, Cagliostro, Oppositio. Itélet: Küzdelem után félhoszszal nyerve, négy hoszszal harmadik. Totalizátor: 10 : 62. Helyrefogadások: I. 50 : 103. II. 50 : 103.

III. **Handicap.** Díj 2000 korona, távolság 1200 méter. Báró Uchritz **Zs. Fexje** (Sands) első, Szemere M. Ne engedj (Clemiusny) második, Rohonczy G. **Round the cornerje** (Huxtable) harmadik, Péchy A. **Davensbergje** (Wilton) negyedik. Futott még: Sellő, Gaudirole, Tiamo. Itélet: Három hoszszal nyerve, ugyanennyivel harmadik. Totalizátor 10 : 27. Helyrefogadások: I. 50 : 62, II. 50 : 72, III. 50 : 111.

IV. **Novemberi handicap.** Díj: 5000 korona. Távolság: 1000 méter. Mr. Roberts **Onyxja** (Southey) első, Capt. Gaston Barbara (Sands) második, Szászberki ménes **Paralupe** harmadik. Azután **Aschenbrödel**, Lovag, Biri, Silver Box, Eglantine, Bombardier, Biztos, Prima. Itélet: Küzdelem után félhoszszal nyerve, két és fél hoszszal harmadik. Totalizátor: 10 : 76. Helyrefogadások: I. 50 : 91, II. 50 : 117, III. 50 : 99.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1300 méter. Gróf Sternberg A. **Áldomás** (Barker) első, Szemere M. **Cabage Roseja** (Mándi) második, Mr. Redgery Da Capoja (Prudames) harmadik, azután **Wabernde Lohe**, Chrysis, Balek. — Itélet: Könnyen 1 hoszszal nyerve, két hoszszal harmadik. A győztest 5900 koronáért megvette gróf Trauttmannsdorf L. Totalizátor: 10 : 29. Helyrefogadások: I. 50 : 66, II. 50 : 73.

VI. **Kétéves eladók handicapja.** Díj 2000 korona. Távolság 900 méter. Mr. C. Wood **Beau filse** (Black) első, Sényi S. **alezredes Strohfeuerje** (Prudames) másod-

dik. Mr. Newmarket Melbaja (Bulford) harmadik. Azután: Csillag, Béza, Ananas, Sandy, Danseuse, Ify, Marietta, Cheerup. Itélet: Biztosan egy hosszú nyerve, félhosszal harmadik. A győztest 5000 koronáért Egyedi Lajos vette meg. Totalizátor: 10:10. Helyrefogadások: L 50: 143. IL 50: 91. III. 50: 222.

TÁVIRATOK.

Wildpark, november 4. Vilmos császár délután Liebenburgba utazott.

Carnot szobra.

Lyon, november 4. Loubet köztársasági elnök, aki a Carnot-emlékszobor leleplezésére ideérkezett, a lakosság részéről élénk óvációkkal fogadtattott. Loubet a pályaudvartól a Place de la Republique-re hajtott, ahol a Lyonban meggyilkolt Carnot emlékszobra van; az egész uton rendkívül nagy néptömeg élénken üdvözölte. Loubet és a köztársaság elítélése mellett Waldeck-Rousseau és Millerand mellett is voltak tüntetések. Egyesek Augagneur, a lyoni polgármestert is életléték. Az emlékszobor előtt a polgármester és Waldeck-Rousseau miniszterelnök beszéltek és a jelenlévők nagy letérsége között változatos életo folyászt. Ezután leleplezték a szobrot. A leleplezés után az ünnepség résztvevői a prefektúrára vonultak, ahol hivatalos fogadtatás volt. A város ünnepeisen fel van díszítve. A rend fenntartására szigorú intézkedéseket tettek.

Lyon, november 4. A prefektúrán való fogadtatás után Loubet elnök a kereskedelmi kamara által rendezett dejeunerre ment. Az egész uton óriási néptömeg állt sorfalat, amely „Éljen Loubet!”, „Éljen a köztársaság!” kiáltással üdvözölte az elnököt. Néhány csoportot, mely azt kiáltotta: „Éljen a szocializmus!” Le a papokkal! szétoszlattak.

Lyon, november 4. A banketten Loubet elnök felkérésétől mondtott a kereskedelmi kamarára, melyben az utóbbi által kifejtett szocialis működést dicséerte és azt mondta, hogy mindaz, ami a szegények és a sors által kitagadottak helyzetének javítására mutatkozik, igényt tarthat a köztársaság elnökének gondos támogatására. Ez első köteleessége és hivatásának legfontosabb része, mert az ilyen művek alkalmasak arra, hogy a hazafiai közt helyreállítsák az egyetértést és az összetartást. A banket után az elnök részt vett az école de la martinière szavazó ünnepségén és azután a lakosság megújuló óvációi közt visszatért a prefektúrára. Este Loubet elnök részt vett a város-házán rendezett banketen.

A khinai bonyodalom.

London, november 4. A Reuter-ügynökség jelentti Pekingből Takun át e hó 3-ikáról: Ujabb császári ediktumot tettek közzé, melyben a császár mely fájdalomtól fejezi ki báró Ketteler német követ meggyilkolása felett és kijelenti, hogy ez a bűntett az ő szándékainak arcu csapása. Azt hiszik, hogy a császári ediktumra az aggodalom adott okot, hogy a szövetségek a represszív intézkedéseket, melyeket Paotingfuban alkalmaztak, továbbra is alkalmazhatják. Gróf Walderseró megerősítette a halálos ítéleteket, melyeket a Paotingfuban elfogott khinai hivatalnokokra kimondtak. Azt hiszik, hogy a végleges tárgyalás még e hó vége előtt megkezdődik.

Az amerikai elnökválasztás.

New York, november 4. Az egészséges valuta köztársasági szövetsége tegnap körmenetet rendezett, mely lényves lefolyású volt. A körmenetben 100,000 ember vett részt. Crocker hirdetményt tett közzé, amelyben kijelenti, hogy sok demokratát munkaadója kényserített a körmeneten való részvételre. A Tribune a nagyobb lapoktól becsleéseket szerzett be, amelyek alapján azt hiszi, hogy Bryan Alabamában, Arkansasban, Floridában, Georgiában, Luisianában, Mississippiben, Észak-Karolinában, Dél-Karolinában, Texasban, Tennesseeben és Virginiában győzni fog, ami 112 szavazatot eredményez javára. Colorado, Missouri, Nebraska és Nevada 32 szavazattal kétesen áll. A köztársaságiak a többi államokban összesen 303 szavazattal győzni fognak. Bryan tegnap Chicagóban hirdetményt bocsátott ki, melyben azt mondja, hogy a köztársasági választási kampány balsikert jelent. A választás meg fogja mutatni, hogy a demokraták, ugy a farkerek közt, mint a városokban is új híveket nyertek.

A karlisták mozgolódása.

Páris, november 4. A Havas-ügynökség jelentti Madridból: Különböző városokban újabb letartóztatások történtek. Az összes karlista lapok megjelenését felfüggesztették.

Páris, november 4. A Havas-ügynökség jelentti Madridból: A csendőrség elfogott egy karlista bandát, mely Jaso környékén bukkant fel. A vidékről papok letartóztatásáról érkeznek jelentések.

KÖZGAZDASÁG.

A Vaskapu forgalma. Az aldunai Vaskapu idei forgalmáról a következő hivatalos adatokat közölhetjük:

1900. január 1-től szeptember 30-ig a Vaskapucatornán keresztül összesen 824 uszaly és 1080 gőzhajó haladt összesen 1,924,617 métermázsa rakományval; a kirótt illetek összege 364.705 K. 73 f. volt, amely összegből a Dunagőzhajózási társaságra esik 232.136 K. 93 f., a Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaságra 82,304 K. 20 f., a román hajózáásra 41,891 K. 88 f., a szerb hajózáásra 8,431 K. 30 f., a délnémet hajózáásra 5,667 K. 21 f., az orosz hajózáásra 4,374 K. 16 f. Az árak közül a legnagyobb mennyiséggel szerepelnek a felfel való forgalomban a kőszén (259,983 mm.) és a buza (207,432 mm.). Szállított azonkívül még felfel 121,001 mm. darab áru, 36,275 mm. cukor, 35,676 mm. cement, 34,096 mm. vasárú, 28,849 mm. fa, 12,101 mm. szurok, 22,642 mm. különféle áru. A felfel való forgalomban szállított 277,502 mm. buza, 275,428 mm. tengetri, 153,624 mm. kőles és reepe, 115,000 mm. kősó, 112,625 mm. kőolaj, 108,314 mm. fa, 43,685 mm. darabáru, 33,560 mm. szén, 26,587 mm. rozs, 14,124 mm. tengetri só és 6213 mm. különféle áru.

Az idei szeptember 30-ikáig összesen 1,924,617 métermázsa kivevő forgalommal szemben 1899. évben 1,416,235 mm. volt az összes forgalom, 1898. október. november és december hónapokban pedig 1,942,892 mm. Ez utóbbi, feltűnően nagy szám abban leli magyarázatát, hogy akkoriban a tartósan alacsony víz miatt a megrakott hajók hónapokon át Turn-Szeverin közelében veszteltek s a Kiskapu-csatorna megújítavál egyszerre tömegesen vontatták fel.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A lefolyt héten sem történt a lisztüzletben nevezetesebb változás és malmaink azon szándéktól vezéreltetve, hogy a felszaporodott készletek némileg csökkentek az árakat, mintegy 30-40 fillérrel leszállították. Mindezek dacára azonban a vételkede nem élénkült meg és a korábbi kitések átvétele is csak lassan halad. A külföldi üzlet nyugodt. Takarmánycikkek ára is csökkent.

Átlagos jegyzések Budapestén 100 kilogrammonként szákosztól.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	25.80	24.50	23.10	21.90	21.50	20.50	18.80
		7	7 1/2	8			
		15.50	14.20	11.40			
		Finom korpa:		Goromba korpa:			
Ar:	korona	8.70				8.80	
	Dara:		AB			C	
			26.40			25.20	

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) Az üzlet menete a rövidebb napok beálltával élénkebb lett. Az árak egyelőre nem változtak. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 49.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum —.— korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 42.— korona. Ipari 3 keresztés petroleum —.— korona. I. Standard petroleum 41.— korona. Amerikai eszázarolaj ottani finomítás 60.— korona. Amerikai eszázarolaj belföldi finomítás 52.— korona. Az árak 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett, az iteni vasutcho szállitva. Kékgalic L vasmentes 67.— korona. Zöldgalic 8.— korona. Carbolineum L 17.— korona. Carbolineum II. 15.— korona.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Festő. 1. A festészeti mester-iskolába (VI. Bajzautca 19.) főveszik már 6 középiskolai osztálylyal is. Pályázóknak személyesen kell megjelenniük a mesteriskola igazgatóságánál és képzettésüket műveikkel kell bemutatni. Ilyenek: előminták után készült ararajok és olajfestmények, valamint kompozíció-kísérletek (vázlatok). Évi tandij 20 K., beiratási díj 4 K. Kitűnő képessegi növendékek ösztöndíjat nyernek, amelylyel tanulmányaikat a külföldön is folytathatják. Ilyen a Ferenc József koronázási jubileum-ösztöndíj, évi 4000 korona két évre. 2. Minta-rajziskola és rajztanárképző (VI. Andrassy-ut 71.) A mintarajziskola felvételi időtéléi: betöltött 16. év, hat középiskola, ép látóérvék, némi gyakoroltság a szabadkézi rajzolásban, ami a felvételi vizsgán igazolando. A felvételi ideiglenes és csak félelvi látogatás, szorgalom és tehetség alapján válik véglegesé. Beiratási díj négy korona, évi tandij husz korona. A rajztanár-képző teljes tanfolyama négy év. Ennek végeztével a növendékek tanképesítő vizsgát tesznek, amely vizsgára minden év március 15-ig lehet jelentkezni. A vizsga díja 30-50 korona.

Négy éves előfizetés. Cégeknek elvből nem ajánlunk, külföldi cégeknek pedig éppenséggel nem. Erre nincs is szüksége. Forduljon bármely magyar könyvkereskedőhöz, az megszerzi önnek a kijelölendő német könyveket, katalógust is küld róluk szivesen. Minek gazdagitának a külföldi kereskedőket, mikor magyar kereskedő utján is megkaphatjuk az árut.

Sz. I. Valamennyi a földre hull. **2.** A színházakat nem szokás osztályozni, ott a színvonal határoz. Ez alapon pedig elsőrendű műtűntetek: a budapesti Nemzeti Színház, a kolozsvári Nemzeti Színház, a Vígyszínház.

Előfizetői részvénytársaság hivatalnokai. Az ön illetekkel éppenséggel nem bonyolódott dolog. A községekrol szóló 1886. XXII. törvényeikk 6. §-a szerint: „Törvényes vagy törvényesített gyermekek atyjuk illetekét követik.” Mitűntan pedig az ön atyja Balassa-Gyarmaton birt illetekkel, ön is odaváló illetekű. Kérje ki tehát Balassa-Gyarmaton az atyja illetekűgét, csatolva hozzá a születési bizonyítványát, akkor a némvagya roslításának nem lesz akadály. Ami a katonai szolgálataát illeti, mint özvegy anyának egyetlen fia, tényleg igényelny bir a póttartalékos szolgálata.

Tinta. 1. Ha minden áron pörösködni akar, elmebet vele a bíróságchoz, de ott is vesztes lesz. Mert az, amit az a fővizgató mondott, sérti ugyan a jó izlést, de nem képez becsületsértést. És a ki leteszi a szolgálati esküt arra, hogy a neki tulajdonított szavakat nem mondta, az nem csinál magának skrupulusokat a bírósági eskű tekintetében sem. Ismételjük, ne pörösködjék haszontalanul. 2. Csak pénzügyi közegektoél elkobthatja a kár megtérítését, akik öntől a spirituszt elkobozták. De ha azok bebizonyítják, hogy a hordórol lepatant az a brúnus s azért folyt ki a szesz, aligha fog kapni kártérítést.

V. S. Veszto. Pilótákra és sziklákra van építve, a tengeren. Az utak helyett mindenütt csatornák vannak, amelyekon gondolkálk közlekednek. Szárazföldön csak itt-ott, a nagyobb tereken és a mellékutakon van. A tenger több száz méter mély.

Községi ügy. 1. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1569/1873. számú rendelete értelmében a községi költségök fenntartott felekezeti iskolák költségökhez minden községi lakos és birtokos, kivétel nélkül megadóztathatuk. **2.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter 48,869/1896. számú utasítása értelmében az országök tanító nyugdíj- és gyámalap javára a tankötelesek után fejtenk és évenként 30 fillér fizetendő. Ha ezt eddig nem szedték, az a tanfelügyelő és az illetékes adóhivatal hibája; az azonban bizonyos, hogy a községi jegyző, a királyi pénzügyigazgatóság utasítására, a hátralékban levő összegeket közadók módjára kötelese behajtani. **3.** A községnék nem számíthat fel díjat, magánfelnek igen.

M. L. Kis-Körös. 1. Filterjesztették. **2.** Döntés még nem történt. Ez időt igényel. **3.** Nálunk kevesebb a művészet iránti érzék. **4.** Nem tudunk róla, de nem is lehet igaz. Az adott rendjelet sohasem szokták visszavenni.

B. S. Nagyvárad. Könyvből nem tanulhatja meg. Hanem folyamodjék vasuti altisztygyakornoki állásért, ha tudniillik elvégezte a középiskolák négy alsó osztályát. Kiszolgált katonai altisztyeknek előnyük van. Az altiszty vizsgálatot a gyakornoki minőségben szerzett ismeretek alapján teheti le.

oz. 1. A fordításokat belső munkatársainkra bizzuk, mert magunk válogatjuk meg azt az anyagot, amit lefordítani érdemes. Szives küldeményére ezért nem reflektálhatunk.

W. S. Szombathely. Budapestén nem került színre, legfeljebb magán műkedvelői előadásokon.

S. F. L. Ugyanazt mondhatjuk utóbb beküldött munkájáról is, amit az azelőttiről: — biztató. De még sok rutint kell tanulnia, ami azt jelentti, hogy sokat kell olvasni és írni.

§. Minden erkölcsi bizonyítvány bélyegköteles. Ha ön valamikor bélyegmentes bizonyítványt kapott, az csak az illető előjárásági közeg tévedéséből törtenhetett.

Sz-a. Kisebb igényű lapban, helyet foglalhat.

K. J. Sziveskedjék mással megpróbákozni, de olyanformán, hogy kevesebb legyen az írásában a modorosság és több a természetes egyszerűség. Ez a munka minden hibái mellett is tehetségre vall.

B. P. Budapest. 1878. évben, amikor az osztrák nemzeti bank szabadalma az Osztrák-Magyar Bankra ruházottat át, új bankjegyek kerültek forgalomba, a régieket pedig 18-0. december 31-ig bezárólag fokozatosan bevonták.

1898. Szürje át erősebb kavicsrétegeken. **O. L.** Meltőztások a kérdés dolgában az Izraelita Országök Irodához (V. Fűrdő-utca 10.) fordulni.

V. A. Budapest. Helyesen írta a nevét: Sombory Lajos, főrendiházi tag. Lakása: IV. Magyar-utca 28. **Régi előfizető.** Losonc. Meltőztások megszerzeni Scherr L.: A világirodalom története című munkáját (3 kötet, 32 korona), abban megtalálja. Megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál is.

146.385 számú előfizető. Ugy tudjuk, Kühne F. mosoni gépgyárában készítenek ilyen motoros gépeket. Kérjen tőlük levélben felvilágosítást s esetleg árjegyzéket.

E. Z. Nyustya-Likér. Csehov-Pavlovics Antal, orosz elbeszélő író. Moszkvában lakik, ahol mint gyakorló orvos működik.

196.434. sz. előfizető. A Jögvendő Egyesület címe: Budapest, Központi városháza. Ingyen és készséggel ad jogsegtelt mindazoknak, akik hozzá fordulnak.

Gyorsíratás. „Budapesti Gyorsíró” VIII. József-körút 69. „Gyorsíratási Lapok.” kiadóhivatala ugyantott. Előfizetési ára egy évre 4 korona.

H. S. Kokova. 1. Nem. **2.** Ernő a keresztneve. Valahol Kassa körül van a birtoka.

Bál. Nem jelenhetik meg sárga cipőben. **W. J.** Nem nekünk való.

Henrik. Azt a hirt Gergely István írta.

R. I. Stettin. A Magyar Szinpad kiadóhivatala Teréz-körút 38-ik szám alatt van, előfizetési ára negyedévre 7 korona.

Perjel. Tab. Van köztük néhány ügyes dolog. **J. S.** Megintük, hogy a tárcsa — sajnálatunkra — nem felel meg a mi izlésünknek. Egyebet most so mondhatunk.

Csonka hadnagy című üzenetekre azt a felvilágosítást kapjuk *Bánóczy Jenő* úrtól, Győr város tb. főszámvivőjétől, hogy a 9-ik huszárezredben igenis szolgált, külön királyi engedéllyel, egy csonka hadnagy: bár *Szeldenek Vilmos*, aki most is szolgál még, de már mint magyar testőr századosi ranggal, *Szeldenek* hadnagykorában egy tisztí löverseny alkalmával lebukott a lováról, bal karját törte, úgy hogy vállban amputálták s így csonkán, a királyi különös kegyelméből tovább szolgált. A csonka hadnagyra Győr és Sopron városok közönsége, ahol álmóson volt, jól emlékezik. Szerkesztői üzenetünket ebben az értelemben tehát helyesbítjük.

Törekvés. Állami segélyért a kereskedelmi miniszterhez kell folyamodni. Igazolni kell, hogy olyan ipart folytasson, mely versenyképes a külfölddel, hogy magyar állampolgár, hogy munkája a magyar ipar előmozdítására szolgál s hogy állami segítség nélkül iparát nem folytathatja. Be kell mutatni esetleges munkakütfeltesítést is. A segély összegét nem kell meghatározni, az a miniszter dolga. A folyamodványt atya nevében ön is benyújthatja az audiencián. Egy koronás bélyeg kell a folyamodványra, 30 filléres a mellékletekre.

G. A. Hódmező-Vásárhely. A völgyény, aki slavonországi illetőségű, kérjen nyilatkozatot saját illetékes hatóságától, hogy a menyasszonyával megköntendő házasság ellen Horvát-Szlavonországot külön törvényen szerint nincs semmi akadály, azután mutassa be ezt nyilatkozatot Magyarországon, a menyasszony illetékes anyakönyvi hatóságánál, akkor megköntetheti a házasságot.

147.294. sz. előfzető. 1. Nem a hadkiegészítő, hanem a kerületi parancsnoksághoz köteles jelentést tenni. 2. Ha nyolc nap alatt nem tett jelentést, tegye meg most, sürgősen nehogy szemrehányásokat kapjon tisztí kötelességeinek elmulasztása miatt.

K. K. Sódvár. A kassai gépészeti közép ipariskola s általában semmiféle ipariskolája az országnak a Műegyetemre nem jogosít. Arra sem kaphat engedélyt, hogy a hároméves tanfolyamot magán uton végezze.

Teréz. 1. Az anyakönyvvezető, ha ez a rendes hivatalos napokon nem vo na lehetséges, a felek kívánságára köteles vasárnap is esketni. 2. Az állami anyakönyvek végrehajtási utasításai közt megtalálhatja. 3. Panaszt tehet Bolgár pécsi anyakönyvi felügyelőnél.

Ifj. R. L. Debrecen. Kissé lokális ize van, kérdés — hogy — vajjon érdekelhetné-e az egész nagy publikumot. Valami mással tessék megpróbálkozni.

Állandó olvasó. 1. Azt a vezércikket v. jegy alatt *Véssz József* főszerkesztőnk irta. 2. Nem. 3. Már nem kapható meg.

Előfzető leánya. Legszebbek a georgiai nők arcbrükk kreolbarna, szemük fekete, orruk nemesen hajlott.

K. B. 29. 1. Nem januárban, hanem februárban, mikor az egyetemi félvév kezdődik. Vizsgáznai csak egy év múltán lehet. 2. Magánúton csak miniszteri engedéllyel végezheti a tanfolyamot. 3. Igen, tanácsosabb. 4. Be kell iratkozni okvetlenül. 5. Elég. 3. Egy szakbizottság előtt az egyetemen.

Varrógép. 1. Még a főrendiház nem tárgyalta. Királyi szentesítés alá csak azután kerül. Minden valószerűség szerint újvev életbe lép. 2. Igen, arra is kiterjeszkedik.

W. D. Selmecbánya. 1. A Balkán-Államok a frank-rendszert fogadták el. 2. Franciaországnak, Angliának és Németországnak van arany valutája.

R. Berzevico. Forduljon Regele János kir. tanácsos, a képviselőházi iroda főigazgatójához (VIII., Sándor-utca, képviselőház). Ha melléki a válaszbélyegget, megküldik a törvényjavaslatot, melyet annak idején a Budapesti Napló is ismertett.

Ifj. B. K. Aranyos-Torda. Méltóztassék egy kis türelemmel lenni: a bírálatot olvashatni fogja itt az újszeteink közt. Másik kivánságát technikai okok miatt nem teljesíthetjük.

Sz. J. Zsigmondháza. Levelét átadtuk Ábrányi Emil kollegánknak, az majd intézkedik, hogy a mutatott példányt megkapja.

Brassó-29. 1. Harminc filléres bélyeg kell rá, ha melléklelt szolgált. 2. Igen, joga van bekérni s önnök kötelessége kiszolgáltatni.

S. Z. Zala-Egerszeg. Küldjön valamelyes, az ünnepe alkalomnak megfelelő emléktárgyat s a kisérő levélben mentse ki elmaradását.

F. G. Budapest. 1. Az illető az összes orvostudományok tudora. 2. Családi viszonyait nem ismerjük. 3. VIII. Szentkirályi-utca 40. sz. alatt lakik, ott tudakozódhatik.

144.974. sz. előfzető. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter római katolikus vallású.

Zágrábi leány. Egész bátran mehet hozzá, az a hiba nem megy át az esetleg születendő gyermekekre.

H. K. Budapest. A birkozás művészetéből *Halász Zsig* okl. vivő- és tornamestertől (IV., Váci-utca 13.) vehet leeket. A kérdészetnek nincs iskolája.

Sz. A. Alsó-Kubin. Intézkedtünk, hogy a kért mutatványszámot megkapja.

Hivatalnok. 1. Igen, joga volt fölmondani. 2. Tudomásul kell vennie. Kárpótlást nem követelhet.

E. N. Már Budapestén van. Lakásán megtalálhatja.

H. J. Komárom. Meg fogja kapni.

Napirend.

Naptár: Hétfőn, november 5. — Római katolikus: Imre herceg. — Protestáns: Imre. — Görög-orosz: (október 23.) Jakab. — Zsidó: Marchesvan 13., Scheni bjt. — Nap kél: 6 óra 35 percek. — Nyugszik: 4 óra 19 percek. — Hold kél: délután 3 óra 19 percek. — Nyugszik: reggel 4 óra 25 percek. — Földközben délután 5 óra 3 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Imre herceg napja alkalmából a Szent-Imre-egylet délelőtt a Vigadóban diszköztyűlést tart.

Királyi kihallgatás a budai várpalotában délelőtt 10 órakor.

Honvéd tartalékosok és hadvidjások tisztí bemutatkozása a József-főherceg honvédszázrak lakatnyában.

A közös hadseregbeli tartalékos hadvidjások tisztí főszemléje a Mária Terézia lakatnyában.

Közös hadseregbeli főellenőrzési szemle reggel 9 órakor a Mária Terézia lakatnyában a 64., 65., és 72. gyalogezreddel és az élelmezési raktárakhoz tartozókkal.

A fővárosi magánépitési bizottságának ülése délután 5 órakor az új városházán.

Nemzeti Múzeum. Természettajzi tár nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Istvánffy Gyula képképzőművész a Felsőerdősor 22. szám alatt, Huszár Ilona bárónő műtermében reggel 9 órától délután 4 óráig.

Teknológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12-ig, délután 3—5-ig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Közlekedési múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Földtani múzeum zárva.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 10.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1-ig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Akadémiái könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Kéleti mintafár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városigeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

New York-kávéházban minden este nagy koncertzene.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a magy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Union-szálloda, díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpár-terem.

Putzer György éttermeiben Deák-fer, minden este Schreier hegedű-hangversenye.

Somogy Orfeum válogatott műsor.

Ferenosi kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Tátra kávéház Király-utca Tordajo női zenekarnak hangversenye.

Hazám kávéház. Horváth Jancsi jeles zenekarának hangversenye.

Erdélyi minta vendéglő. Dalszínház-utca, a fővárosi közönség találkozó helye.

Monopol kávéház Váci-körút 37, minden este Oláh Sándor zenekarának hangversenye.

Folles Caprice kiváló új műsor.

MERCURIUS BANK
BUDAPEST,
IV. Váci-utca 37. sz.
Az ország legerősebb
Osztálysorsjegy elárusítóhelye

Pontos kiszolgálás, legmesszebbmenő előnyök.

1/4 sorsjegy = 12 korona.	1/2 sorsjegy = 6 korona.
1/4 sorsjegy = 3 „	1/8 sorsjegy = 1.50 „

Megrendelések legcélszerűbben postautalványon.
Utánvétrendelések elkerülendők.

Osztálysorsjegyek
részvénytársaságnaál

